

Jugoslavija bo ostala na svojem načelnem stališču

Po Stalinovi smrti in zlasti po XX. kongresu v Moskvi je kazalo, da je neslavno kominformsko obdobje v politiki Sovjetske zveze in ostalih vzhodnih socialističnih držav dokončno premagano. Normalizacija odnosov teh držav s socialistično Jugoslavijo in priznanje načela, da ima vsak narod in vsaka država pravico do svoje lastne poti pri izgradnji socialistične družbe v svoji deželi, je odpiralo socialističnim gibanjem po svetu spet svetlejše perspektive za utrditev in razmah socialistične misli.

Toliko bolj je presenetilo vso svetovno javnost, ko so se pred nedavnim, tik pred VII. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije v Ljubljani, začeli zbirati nad socialistično Jugoslavijo znova temni oblaki z Vzhoda. Organizirana odsotnost povabljenih delegacij Sovjetske zveze in ostalih socialističnih držav ter večine drugih komunističnih strank z izgovorom, da se ne strinjajo z nekaterimi postavkami v osnutku novega programa ZKJ, je dala slutiti, da se nič dobrega ne pripravlja. Nadaljnji razvoj je to potrdil. Po skrajša več ali manj zmernih očitkih »revizionizma« se je kmalu po ljubljanskem kongresu vsul na Jugoslavijo plaz silovite gonje, ki jo je mogoče primerjati samo z napadi, kot so jih sprožili pred desetimi leti z zloglasno kominformsko resolucijo.

Tokrat so najprej vpregli kitajske komuniste. Njihovo vodilno glasilo »Žen Min Zi Bao« je pod videzom kritike programa ZKJ ostro napadlo dejansko vso politiko socialistične Jugoslavije. V članku so nanizali dolgo vrsto neutemeljenih in breznačelnih očitkov in sumničenj z očitnim namenom, da bi oblatili Jugoslavijo v mednarodnem delavskem gibanju in jo osamili ter jo s pritiskom spravili na kolena. Med drugim trdijo, da skušajo jugoslovanski voditelji zapeljati delavski razred in delovno ljudstvo raznih držav na pot kapitulacije pred kapitalizmom in da je bila kominformska resolucija pravilna. Ta članek so ponatisnili v Moskvi in vseh ostalih vzhodnoevropskih državah ter glasilih drugih komunističnih strank, moskovska »Pravda« pa še s svoje strani obtožuje jugoslovanske voditelje, da so njihova stališča v nasprotju z naukom Marxa in Lenina, glede bodočega političnega in gospodarskega sodelovanja pa namiguje celo na možnost prekinitve.

Na kitajski napad so v Jugoslaviji odgovorili stvarno in načelno, pa tudi zelo odločno. Ko zavrača neutemeljene očitke, piše glasilo ZKJ »Komunist«, da tisti, ki danes napadajo, bodisi prej niso bili iskreni, ko so normalizirali svoje odnose z Jugoslavijo, ali pa so spremenili svoje stališče in se vračajo k starim metodam, ki so jih še pred nedavnim sami grajali in zavrgli. Socialistična Jugoslavija ne bo nikdar pasivni predmet politike nikogar, zato je — kot je dejal že Tito na ljubljanskem kongresu — samo izgubljanje časa,

če kdorkoli pričakuje, da bo pod pritiskom opustila svoja načelna stališča v mednarodnih in svojih notranjih vprašanjih. List spominja tudi na to, kako neslavno in tragično je končala večina podpisnikov resolucije Informbiroja, medtem ko je socialistična Jugoslavija ostala socialistična ter postala močnejša in bolj enotna kot kdajkoli prej.

Glede programa ZKJ je v članku poudarjeno, da lahko vsakdo pove o njem svoje mnenje in da se ga lahko tudi kritizira, pri čemer pa je treba upoštevati, da je obvezen samo za jugoslovanske komuniste ter da določa samo jugoslovansko notranjo in zunanjo politiko in nobene druge. To pa je politika solidarnosti z vsemi socialističnimi silami v obrambi miru in socializma ter v krepitvi naprednih sil v sodobnem svetu. To je ista politika, kakršno je Jugoslavija vodila ves čas in katera v zadnjih letih ni ovirala razvoja prijateljskega sodelovanja med

Jugoslavijo in drugimi socialističnimi državami.

Z grožnjami o prekinitvi prijateljskih odnosov z Jugoslavijo in s pozivanjem na križarsko vojno proti namišljenemu jugoslovanskemu »revizionizmu« se daje samo sovražnikom socializma orožje v roke. Stare metode groženj in pritiska, ki so povzročile že toliko škode mednarodnemu delavskemu gibanju, je zgodovina že enkrat obsodila in pokazala, da tako ravnanje dejansko pomaga samo imperialistom. Tragično bi bilo, če bi se moralo to ponoviti. Ves svet ve, da socialistična Jugoslavija nikogar ne ogroža in da se zelo koristno trudi za utrjevanje miru. Kljub sedanji breznačelni gonji bo ostala na svojih načelnih stališčih in si tudi v bodoče prizadevala za čim plodnejše sodelovanje z vsemi socialističnimi državami na temeljih enakopravnosti, prostovoljnosti in nemešavanja v notranje zadeve.

SPÖ je sprejela nov program

Ta torek in sredo je v dunajskem kongresu zasedal izredni kongres Socialistične stranke Avstrije, ki je razpravljala o novem programu stranke. Kongresa so se poleg delegatov iz vseh zveznih dežel udeležili tudi številni domači in tuji novinarji ter gostje, med katerimi so bili tudi inozemski diplomati.

Kongres je otvoril notranji minister Helmer, ki je v svojem nagovoru nakazal razvoj delavskega gibanja ter poudaril, da so uspehi, ki si jih je priboril delavski razred, velikanskega pomena tudi za nadaljnji razvoj, kakor je novi program SPÖ v prvi vrsti namenjen bodočim rodovom, ker je to program, ki kaže pot v bodočnost. Izrazil je prepričanje, da ni več daleč čas, ko bo večina prebivalstva poverila vodstvo države socialistom, ki se neomajno priznavajo k demokraciji. Govorec o doseženih uspehih pa je minister Helmer dejal, da socialne reforme in država blaginje še nikakor ne pomenijo socializma, marveč so le sredstvo.

Glavni referat o novem programu je imel predsednik SPÖ vicekancler dr. Pittermann. Najprej je pokazal na obsežno delo pri izdelavi novega programa, pri katerem so sodelovali člani stranke na številnih sestankih in prireditvah ter vložili nad tisoč predlogov, resolucij in mnenj, ki jih je posebna komisija potem tudi upoštevala pri izdelavi programa. Ko je govoril o vsebini programa, je dr. Pittermann dejal, da se svet spreminja, stari red, ki bi ga konservativci za vsako ceno hoteli obdržati na starem tiru, pa se krusi, kajti narodi, ki so dolgo potrpežljivo prenašali gospodstvo bele rase, se prebujajo. Človeštvo si želi miru, ki ga je treba zagotoviti z medsebojnim zaupanjem, ne pa z vojno, s katero ni mogoče rešiti sporov. Pogoj za odstranitev medsebojnega nezaupanja pa je, da oba blo-

ka upoštevata in spoštujeta voljo evropskih narodov, kako si hočejo urediti svoj lastni socialni in gospodarski red. Kakor morajo na eni strani spoznati, da v vzhodnoevropskih deželah ni več povratka k staremu kapitalističnemu gospodarskemu redu, tako morajo tudi na drugi strani priznati, da je pravica ljudstva do osebne svobode glavno načelo državnega reda.

V drugem delu svojega referata je dr. Pittermann govoril o vprašanjih notranje politike ter poudaril potrebo po socialni varnosti delovnih ljudi. Socialisti odločno odklanjajo konservativne protokcije posameznih skupin pri socialnem obstoju ali zaslužku, prav tako pa tudi različno vrednotenje dela moških in ženskih (Nadaljevanje na 8. strani)

Resolucija ZKP na zvezno vlado

V smislu sklepa občnega zbora Zveze koroških partizanov dne 3. 5. 1958 je ZKP naslovila na zvezno vlado na Dunaju naslednjo resolucijo, ki jo je v prepisu poslala tudi notranjemu ministrstvu, koroškemu deželnemu glavarju Wedenigu ter varnostni direkciji za Koroško. V resoluciji je med drugim rečeno:

1. Kakor je znano, so neznani storilci dne 10. 9. 1953 razstrelili spomenik, postavljen v čast 83 partizanov, ki so padli na področju Velikovec. Storičev do danes niso našli, pa tudi duhovni povzročitelji tega atentata niso bili klicani na odgovornost.

Zvezno ministrstvo za notranje zadeve je sicer naši Zvezi z dopisom z dne 7. 9. 1956, števil. RE 136.405-9/56, obljubilo obnovo spomenika pod gotovimi pogoji, vendar do danes ni odgovorilo na naše stališče v našem odgovoru z dne 18. 9. 1956.

Zato smo prisiljeni, da tudi na letošnjem občnem zboru ponovno opozorimo zvezno vlado in zlasti zvezno ministrstvo za notranje zadeve na ta do danes neznani zločin. V tej zvezi pa opozarjamo tudi na značilno dejstvo, da tudi ob vseh drugih, proti koroškim Slovincem naperjenih napadih, pri čemer navajamo le številne nasilne odstranitve slovenskih napisov in napade na razne koroške Slovence, storilcev niso izsledili.

Tri leta Državne pogodbe

Včeraj je Avstrija več ali manj neopazno obhajala obletnico dogodka, ki je bil za našo državo vsekakor zgodovinskega pomena — potekla so tri leta, odkar je bila v dunajskem Belvederu slovesno podpisana Državna pogodba, s katero je postala Avstrija spet svobodna in neodvisna država.

S podpisom Državne pogodbe pa se Avstrija ni le vključila v vrsto držav, ki samostojno odločajo o svojem notranjem življenju ter suvereno usmerjajo svojo pot v mednarodni in meddržavni politiki, marveč je hkrati prevzela tudi določene dolžnosti, ki jo obvezujejo tako napram drugim državam kakor tudi napram lastnim državljanom.

Ena izmed obveznosti je zajeta v členu 7, ki vsebuje določila o zaščiti in pravicah avstrijskih državljanov slovenske in hrvaške narodnosti. Prav v tej zvezi pa moramo ponovno ugotoviti, da se vprašanje v vseh teh letih ni premaknilo z mrtve točke — edina izjema je slovenska gimnazija v Celovcu — in smo pogrešali tisto dobro voljo, ki jo je vlada pokazala pri reševanju mnogih drugih problemov Državne pogodbe. Na tem ničesar ne spremenijo razni poskusi reševanja posameznih iz celote člena 7 izločenih vprašanj, pa tudi ne zadnje sklepanje o tem, kdo naj bi ugotavljal pripadnost k manjšini, to še toliko manj, ker je šlo vse to reševanje mimo prizadete manjšine, brez katere sodelovanja pa nobena rešitev ne more biti pravična in ne demokratska.

Zato pričakujemo, da se bo vlada ob upoštevanju naših konstruktivnih predlogov, iznešenih v Spomenici koroških Slovencev in v ostalih vlogah na pristojne oblasti, končno lotila reševanja člena 7 kot celote ter v sodelovanju s prizadeto manjšino našla tako rešitev, ki bo zagotovila enakopravno življenje slovenskega življa na Koroškem, s tem pa tudi mirno in prijateljsko sožitje obeh narodov v deželi.

2. Že Zveza slovenskih izseljencev je na svojem občnem zboru dne 13. 4. 1958 zahtevala obsežen zakon za popravilo škode, ki so jo utrpeli koroški Slovenci pod nacističnim režimom in v teku vojne.

Zveza koroških partizanov se pridružuje tej zahtevi in opozarja v tej zvezi na to, da tudi mnogi partizani še čakajo na pozitivno rešitev svojih zahtev po popravilu škode.

3. V protifašistični borbi so se slovenski koroški partizani nenazadnje borili tudi za to, da priborijo slovenskemu ljudstvu na Koroškem z osvoboditvijo izpod nacionalsocialističnega zatiranja tudi priznanje in ustavno zasidranje njegovih narodnostnih pravic. Zato ni čudno, da prav mi kot protifašistični borci za svobodo s posebnim poudarkom zahtevamo končno uresničitev člena 7 avstrijske Državne pogodbe. Sedaj ko je Ustavno sodišče jasno ugotovilo zvezno pristojnost za uresničitev celote teh vprašanj, zahtevamo in pričakujemo, da bo država čim prej sklenila izvedbene zakone v smislu predlogov prizadetih manjšin in jih v korist narodnostnega miru in sporazumevanja med narodi v deželi in preko njenih meja na temelju § 5 člena 7 avstrijske Državne pogodbe uveljavila proti rovarjenju nacistov in nepopoljšljivih šovinistov, ki je naperjeno proti pravicam manjšine.

Sovjeti so izstrelili 1327 kg teži „Sputnik III“

Številni observatoriji po svetu so že sprejeli signale iz »Sputnika III«, ki so ga sovjetski znanstveniki v okviru geofizikalnega leta izstrelili v četrtek. »Sputnik III« po velikosti in teži daleč prekaša vse dosedanje sovjetske in posebno ameriške umetne satelite. Tehta 1327 kg, je konične oblike s premerom 1,73 m in dolžino 3,75 m. V satelitu je vgrajenih več aparatov, ki skupno tehtajo 968 kg,

njih naloga pa je, da izvršijo razne meritve v višjih zemeljskih atmosferah ter jih s signali oddajo na Zemljo. Aparati prejemajo potrebno energijo za delovanje iz novih kemo-električnih virov in sončnih baterij. V Sputniku III ni živih bitij, pot okoli Zemlje napravi v 106 minutah. Najbolj se oddalji Zemlji 1880 kilometrov. Satelit oddaja signale na frekvenci 20.0005 Mh.

13. obletnica osvoboditve v taborišču Mauthausen:

V spomin in svarilo

Zadnje soboto in nedeljo so bile v dveh bivših nacističnih taboriščih na avstrijskem ozemlju — Ebensee in Mauthausen — spominske proslave ob 13. obletnici osvoboditve. Poleg predstavnikov domačih oblasti in organizacij žrtev fašizma so se proslavi udeležili tudi številni zastopniki posameznih narodov, katerih pripadniki so bili zaprti v teh taboriščih smrti.

V soboto popoldne je bila komemoracija na pokopališču v Ebensee, kjer so se spominjali številnih žrtev iz raznih dežel, ki so jih nacisti pobili ali zadušili v plinskih celicah tega taborišča. Po nagovoru zastopnika zgornjeavstrijske deželne vlade in zastopnika zveze bivših internirancev so delegacije iz Avstrije in iz tujih dežel položile vence na spomenike padlim žrtvam.

Naslednjega dne pa je bila v bivšem taborišču Mauthausen, ki je danes pod spomeniškim varstvom avstrijske vlade, mednarodna proslava 13. obletnice osvoboditve taborišča. Udeležili so se je predstavniki zvezne vlade, zgornjeavstrijske deželne vlade, avstrijskih organizacij žrtev fašizma ter zastopniki mnogih tujih držav.

V okviru mednarodne spominske proslave so v Mauthausenu slovesno odkrili spomenik jugoslovanskim žrtvam tega na-

cističnega taborišča. Ob tej priložnosti je jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Jože Zemljak v svojem govoru poudaril, naj bo spomenik opomin vsakomur, ki bi skušal pripravljati podobne zločine, kot so jih izvršili nacisti. Izrazil je prepričanje, da »bo ta spomenik, postavljen na področju sosedne prijateljske Avstrije, prispeval k medsebojnemu spoštovanju in nadaljnjemu razvijanju prijateljskih odnosov med našimi državami«. Vodja jugoslovanske delegacije na mednarodni proslavi Velibor Gligorič pa je dejal, da so narodi Jugoslavije postavili tudi ta spomenik v znak hvaležnosti padlim Jugoslovanom za njihovo patriotično in junaško zadržanje pred sovražnikom in za njihovo svetlo in junaško borbo.

Spomenik je odkril ambasador Zemljak ter ga izročil v varstvo avstrijski zvezni vladi, katere predstavnik je izrazil upanje, da bo tudi ta spomenik opominjal narode, da živijo v miru in prijateljstvu. Potem so številne delegacije iz Avstrije, Jugoslavije in iz drugih držav položile pred spomenik vence in šopke cvetja.

Na isti proslavi so odkrili spominsko ploščo tudi romunskim žrtvam tega taborišča ter po svečani komemoraciji položili vence pred spomenike žrtvam iz drugih dežel. Popoldne pa so delegacije po komemoraciji pred bivšim krematori-

jem obiskale množične grobnice v bližini Mauthausena.

V taborišču Mauthausen je bilo v času od marca 1939 do osvoboditve maja 1945 zaprtih 335.000 ljudi obeh spolov, izmed katerih so jih nacistični zločinci po ohranjenih zapiskih zverinsko umorili 122.767. Število umorjenih pa je še bistveno večje, ker je bilo na desetisoče jetnikov takoj po prihodu v taborišče ustreljenih ali poslanih v plinske celice, ne da bi jih vpisali v sezname. Med umorjenimi, ki so zapisani v seznamih, pa je bilo:

sovjetskih državljanov	32.180
poljskih državljanov	30.203
madžarskih državljanov	12.923
jugoslovanskih državljanov	12.890
francoskih državljanov	8.203
španskih državljanov	6.502
italijanskih državljanov	5.750
češkoslovaških državljanov	4.473
grških državljanov	3.700
nemških protifašistov	1.500
belgijskih državljanov	742
avstrijskih protifašistov	235
holandskih državljanov	77
ameriških državljanov	34
luksemburških državljanov	19
britanskih državljanov	17
ostalih in brez državljanstva	3.319

Pogled na krizo v kmetijstvu

Delež kmetijstva in gozdarstva na narodnem dohodku, ki je že leta 1956 padel na 13,5 %, je v letu 1957 še nadalje padel, ugotavlja Zavod za proučevanje gospodarskega razvoja v Avstriji. Kakor že vsa zadnja leta, nazadovanju kmetijstva in gozdarstva na narodnem dohodku ni vzrok padanje produktivnosti kmetijstva. Proizvodnost kmetijstva je v stalnem naraščanju. V letu 1957 je bil surovi donos kmetijstva s 16,9 milijarde šilingi za 1,2 milijarde šilingov višji od surovega donosa v letu 1956. Surovi donos gospodarstva se je povečal za 0,5 milijarde na 3,8 milijarde šilingov. Dohodek iz kmetijstva in gozdarstva je bil z okroglo 13 milijardami šilingov za 7 % višji od leta 1956. Skupni narodni dohodek pa je narasel za 10 %.

Če v primerjavi z naraščanjem surovega donosa kmetijstva njegov dohodek iz leta v leto za njim zaostaja, potem se to pravi, da kmetijstvo, posebej pa še kmečka družina producira iz leta v leto več, ne da bi bila po svojem zaslužku deležna polnega donosa svoje proizvodnje. Tako ugotovitev za leto 1957 — ki je bilo za kmetijstvo v pogledu na cene za kmetijske pridelke, predvsem za mleko, pitance in klavno živino zelo zadovoljivo — je istočasno naznanilo, da bo pri dosedanjih kmetijskih tržnih pogojih v bodoče zaslužek kmečke družine le še bolj padel. Cena prašičev je padla, z mlekom smo zašli v krizo, ki zbija ceno in dohodek iz mleka. Kdo jamči, da ne bodo nastale

prav v kratkem velike težave pri vnovčevanju teh dveh kmečkih produktov in ali ni tudi že pričakovati, da bo padcu cene za pitance sledil v doglednem času padec cene za klavno živino? Porast produktivnosti v živinoreji, ki je bila 1957 za 10,5 % višja od 1956 in za 19,5 % višja od 1952, tak razvoj naravnost nakazuje. Posebej pa še kažeta nanj naraščajoča konkurenca drugih držav ravno na področju živalskih tržnih produktov in splošna gospodarska kriza, ki — prihajajoč iz Amerike — zmeraj bolj vidno prihaja tudi v evropske države.

Kmetijstvo in kmečki ljudje alpskih predelov so spričo takih izgledov potrebni ustreznih ukrepov za uravnavanje

nje svoje proizvodnje s potrošnjo in zaščito svojega zaslužka. Obojega pa morejo v danih pogojih biti deležni samo v okviru splošnega zakona o kmetijstvu ter medsebojne pomoči in racionalizacije svoje proizvodnje in trgovanja v kmetijskem združništvu. Osnutek splošnega zakona o kmetijstvu ne sme več biti predmet brezplodnih prekanj upravne in politične birokracije, postati mora čimprej resnica. Prav tako nujno pa je, da na vasi končno prodre spoznanje, da v sedaj brez dvoma pretiranjem osebnjakarstvu ni napredka in bodočnosti za kmečke ljudi. Vas mora iskati pot uspešnejše proizvodnje in trgovanja v združništvu, kajti le tam jo bo našla in nikjer drugje. (bl)

Slabi izgledi evropskega trga

Priprave za tako imenovani evropski trg, ki bo med vrsto evropskih dežel odstranil carinske pregraje, se sicer le bolj počasi razvijajo, vendar je že zdaj mnogo govora o posledicah, ki jih bo uvedba svobodnega trgovanja imela za gospodarstvo posameznih držav. Nesporo dejstvo je, da bo odstranitev carinskih omejitev v prvi vrsti koristila le gospodarsko najbolj razvitim deželam, dočim se bodo morale druge dežele boriti z ostro konkurenco, kar jim bo že od vsega začetka narekovalo potrebo po specializaciji in racionalizaciji proizvodnje.

Med države, ki jim bo evropski trg vsaj v začetku povzročal precejšnje težave, spada tudi Avstrija, saj se mora že zdaj v mnogih pogledih z bolj konkurenčnimi državami boriti za osvojitve svetovnih tržišč. Zelo zgovoren primer za te težave je izvoz masla, ki ga mora Avstrija izvažati daleč pod proizvodno ceno, kar pomeni za državno blagajno občutno obremenitev. Z uvedbo svobodnega tržišča pa se bodo pojavile še druge težave, o katerih gospodarski krogi že danes mnogo razpravljajo in svariijo pred morebitnimi iluzijami v zvezi z evropskim trgov.

Avstrijski institut za proučevanje gospodarstva se je že ponovno bavil s problemom avstrijske industrije in evropskega trga ter prišel do zaključka, da se bo industrija s sedanjo obliko proizvodnje nujno znašla pred resnimi težavami, zaradi česar bo treba pravočasno iskati in najti novo pot, ki bo omogočila večjo konkurenčnost na tržiščih. Posebne težave napoveduje institut za industrijo vozil, kjer se bodo morala večja podjetja specializirati na najbolj zahtevane proizvode, dočim bo za manjše obrate izhod le v prehodu na izdelavo posameznih delov, ki bi jih dobavljali velikim koncernom. To pot so si v drugih deželah že izbrala mnoga podjetja. Tudi za industrijo

pohištva izgledi niso najboljši, ker se bo z odstranitvijo carinskih pregraj konkurenca močno povečala. Usnjarska in obutvena industrija se bosta morali zlasti boriti proti ostri konkurenci visokorazvite industrije v Zahodni Nemčiji in v Italiji, tako da se bo razširitev trga pozitivno razvijala le glede specialnih proizvodov. Konfeksijska industrija se bo morala odločiti za obširno preusmeritev in bo imela v začetku izgleda le pri izdelavi modnih in kvalitetnih proizvodov.

Posebno obširno se institut bavi z industrijo živil in poživil ter ugotavlja, da je za to panogo industrije težko napovedati bodoči razvoj, ker je trenutno le v manjšem obsegu povezana s svetovnim tržiščem. Vendar pa pravi, da bodo specializacija, racionalizacija in po ostri konkurenci narekovano znižanje cen neizogibno potrebni ukrepi, s katerimi pa bo tudi za daljšo dobo le delno uspelo premestiti težave. Le-te so še toliko večje, ker je ta panoga industrije močno odvisna od kmetijstva, katerega proizvodni stroški pa so tako visoki, da je dobava surovin za industrijo živil in poživil iz inozemstva bistveno cenejša kot na domačem trgu. Zato bo nujno treba olajšati uvozne formalnosti, kar pa bo na drugi strani spet slabo vplivalo na prodajne možnosti domačega kmetijstva.

Mehanizacija jugosl. kmetijstva

Konec lanskega leta je bilo v Jugoslaviji okoli 13.800 poljskih traktorjev, katerih število pa se bo po načrtu do leta 1961 povečalo na 40.000. Domača industrija jih bo izdelala 6000, ostale pa bodo uvozili, in sicer predvsem iz Sovjetske zveze ter Češkoslovaške. Na Češkem je Jugoslavija kupila tudi 500 plugov za globoko oranje, 230 raznih poljskih strojev ter 180 stiskalnic za krmo. Poleg tega bo domača industrija izdelala stroje za sadjarstvo in vinogradništvo.

PO ŠIRNEM SVETU

Ženeva. — Posebni odbor OZN, ki je bil ustanovljen v okviru komisije za boj proti mamili, je prišel do zaključka, da je trgovina z mamili še vedno zelo razširjena, čeprav si mnogo dežela prizadeva, da bi jo zatle. Komisija pravkar zaseda v Ženevi, njeno delo pa bo trajalo do konca tega meseca. Med sklepe komisije sodi resolucija, ki terja, naj Ekonomsko-socialni svet OZN ustanovi komisijo za kontrolo trgovine z mamili na Srednjem vzhodu.

London. — Profesor Powell, Nobelov nagradenec za fiziko, je v nedeljo v članku, ki ga objavlja »Sunday Picture«, obrazložil mnenje nekaterih znanstvenih krogov, da bi poskusne jedrske eksplozije lahko povzročile smrt 100.000 ljudi. Po realnih ocenah je moč dose-danjih jedrskih eksplozij enaka moči 100 milijonov ton klasičnega razstreliva. Prof. Powell je vodil britansko delegacijo na mednarodni konferenci jedrskih znanstvenikov, ki je bila prejšnji mesec v Kanadi.

Bern. — V ponedeljek je bilo v Švici izvedeno ljudsko glasovanje, pri katerem so imeli pravico glasovanja samo moški, o znižanju dohodninskega in prodajnega davka za okoli 30 odstotkov. Za znižanje je glasovalo 418.960 moških, proti pa je glasovalo 348.361 moških. Proti temu zakonu so glasovali socialisti in komunisti, ker trdijo, da bo znižanje teh davkov nujno privedlo do zvišanja državnih davkov.

Kairo. — Odnosaji med Veliko Britanijo in Francijo ter Egiptom se v zadnjem času zopet normalizirajo. Tako bodo konec tega meseca začeli s pogajanjimi o gospodarskih in finančnih vprašanjih.

Berlin. — Na konferenci mladih delavcev zapadnonemškega sindikata železarn so sprejeli resolucijo, v kateri pozivajo vse nemške mladinske organizacije, da organizirajo protiatomski pohod na Bonn, ker bo vlada oborožila vojsko z atomskim orožjem. Sindikat zapadnonemških železarn ima 1.700.000 članov.

Hamburg. — Tuniški predsednik Burgiba je v intervjuju po zapadnonemški televiziji izjavil, da je za neposredna pogajanja s Francijo, toda na osnovi anglo-ameriških posredniških predlogov. Vztraja na tem, da morajo francoske vojaške enote zapustiti Tunis, medtem ko bi luko Bizerto še lahko uporabljale. Nadaljevanje alžirske vojne bi po mnenju Burgibe lahko povzročilo, da borio alžirski borci obrnili hrbet zapadnemu svetu. To lahko storita tudi Tunis in Maroko, je dejal Burgiba.

Budimpešta. — Pretekli teden so začeli na Madžarskem s proslavami, ki bodo trajale ves mesec. V tako imenovani akciji prijateljstva madžarskega naroda z ostalimi narodi sveta nameravajo izboljšati odnose do drugih držav.

Beograd. — Ob letošnjem prvem maju je predsednik Federativne ljudske republike Jugoslavije maršal Tito odlikoval večje število delovnih ljudi za dosežene uspehe v izgradnji socializma, pa tudi za posebno uspešno delo v korist gospodarskega, družbenega, znanstvenega in kulturnega napredka FLRJ. Podeljeno je bilo eno odlikovanje z Redom zaslug za narod I. stopnje, devet z Redom dela I. stopnje, 73 z Redom dela II. stopnje, 1292 oseb je prejelo Red dela III. stopnje. 1901 oseba pa je prejela Medaljo dela.

Washington. — Združene države Amerike so objavile vse znanstvene informacije v zvezi s kroženjem ameriških umetnih satelitov. Te podatke so dobili s pomočjo instrumentov za merjenje temperature, hitrosti vetra in kozmičnih žarkov.

Washington. — Predsednik Generalne skupščine OZN Leslie Monroe je predlagal mednarodno znanstveno konferenco v okviru OZN, na kateri bi pripravili načrte za kontrolo vesoljnega prostora. Menil je, da je treba o tem važnem vprašanju odločiti samo v Generalni skupščini OZN.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Nemški kredit za
Združeno arabsko republiko

Egiptski časopis »Es Akbar« je poročal, da bi bila nemška industrijska podjetja pripravljena, dati arabski republiki kredit v višini 450 milijonov mark za industrializacijo. Rok za izčrpanje tega kredita bi znašal 15 let, poleg tega pa bi bilo mogoče to posojilo zvišati za nadaljnjih 100 milijonov mark.

Atomske elektrarne za
članice Evratoma

V Washingtonu so bila pred nedavnim pogajanja o gradnji atomskih elektrarn, ki bi jih z ameriško pomočjo zgradili v šestih državah, ki so članice tako imenovanega Evratoma. Skupna sredstva za gradnjo teh elektrarn bi znašala 350 milijonov dolarjev, dograjene pa bi bile do leta 1963.

Plemenito poslanstvo koroške slovenske narodne pesmi

Gostovanje združenih mešanih zborov SPZ v Mežici in Mariboru

Gostovanje združenih mešanih pevskih zborov SPD Št. Ilj, Bilčova, Kotmara ves in Radiše minulo soboto in nedeljo je bilo neizbrisno doživetje in velik uspeh. Vedeli smo, da bo tudi letos gostovanje v krajih, kjer sprejemajo naše zборе s prekipajočim in odprtim srcem. Vemo pa tudi, da je mogel biti takšen uspeh le sad vztrajnega in požrtvovalnega dela na obeh straneh.

Koroški slovenski pevci in pevke, vsi iz kmečkih in delavskih vrst, so se pod vodstvom centralnega pevovodje SPZ in skladatelja Pavla Kernjaka ob sodelovanju krajevnih pevovodij z zgledno in vztrajno prizadevnostjo pripravljali na turnejo. V času motorizacije in materializacije je treba posebej poudariti, da vlada v naših ljudeh, tudi mladini, še veliko idealizma, da kljub vsemu z veliko predanostjo gojijo v naših vaseh dragoceni biser naše ljudske umetnosti. Gojijo in ohranjajo narodno pesem, ki je naše ljudstvo spremljala v vseh trpkih časih naše zgodovine, ga družila, oživila in vzpodbujala ter mu vedno znova vlivala novega poguma, vere in upanja, da je vedno spet krepko prišlo za delo in usmerjalo svoj pogled v svetlejšo bodočnost.

Toda tudi organizatorji turnee so storili čudo. Predstavniki Sklada Prežihovega Vranca in Kluba koroških Slovencev v Mariboru so brezhibno izvedli priprave za gostovanje. Zatrjevali so sicer, da so tudi letos našli povsod, kamor koli so se obrnili, veliko razumevanje in veselje nad obiskom koroških slovenskih pevcev, vendar si ne moremo predstavljati, koliko poti in dela so morali doprinesiti predsednik Sklada Prežihovega Vranca Gač-

nik ter predsednik Kluba koroških Slovencev v Mariboru Brandner z ostalimi člani odbora, med temi predvsem Šmid, da so uredili vse tako vzorno. Iskreni izrazi naše hvalečnosti naj jim bodo skromno povračilo.

Pri sprejemih, med koncerti in pri družabnem srečanju so vsi govorniki naglašali in podčrtavali poslanstvo medsebojnih kulturnih stikov. Iz vseh nagovorov je zvenela misel, da je narodna pesem neizpodbiten dokaz, da povsod tam, kjer koli se poje in je doma slovenska narodna pesem, živijo Slovenci ne glede na meje. Narodna pesem je dokument naše kulturne in krvne enotnosti. »Nesporen dokument, da živi na Koroškem slovensko ljudstvo, je tudi koroška slovenska narodna pesem, ki je nastala in se ohranila na tej zemlji, ki jo iz roda v rod pojejo po domače slovensko, nikdar pa vindišarsko,« je med drugim pri nagovoru dejal tudi predsednik SPZ. Pesem pa doprinaša tudi k razumevanju in boljšim prijateljskim odnosom med narodi, ker je pesem izpoved srca in govori jezik, ki je za vse razumljiv.

V Mežici, kjer je bil koncert v soboto zvečer, je bilo vse na nogah, da so v tem rudarskem in kmečkem kraju priredili našim zborom lep in iskren sprejem. Pozdravne besede sta sestram in bratom s Koroškega spregovorila predsednik pripravljalnega odbora za koncert Pogojevnik in predsednik občine Herzog, pod vodstvom kapelnika Mavhlarja je zaigrala godba, pevski zbor iz Črne pa je pod vodstvom Pike zapel v pozdrav. Na mah je bila ustvarjena medsebojna domačnost in čutili smo, da smo prišli v kraj, kjer

so nas z veseljem sprejeli. Janko Ogris, podpredsednik SPZ, se je s primernimi besedami zahvalil za topli sprejem.

Zvečer se je napolnila prostorna dvorana Narodnega doma. Meziško in okoliško prebivalstvo je prihitelo, med temi delavci rudarji, ki so vajeni trde pesmi vsakdanjega dela, da prislusnejo mehki melodiji ubrano zapete koroške narodne pesmi, ki jo diha koroška zamejska zemlja. Z velikim navdušenjem so pozdravili nastop pevcev in pevk. Nato je nastala med občinstvom tišina, v dvorano pa je zavalovila prva pesem. Komaj so izzvenili zadnji akordi, je zahrnel vihar aplavza in tako se je ponavljalo ob vsaki pesmi do konca sporeda.

Med odmorom so koroške goste pozdravili in jim spregovorili predsednik krajevnega Socialističnega zveze Jelen, ki je obenem čestital SPZ k njeni 50-letnici, za njim sta spregovorila predsednik upravnega odbora meziškega rudnika Jelen in predsednik Kulturno prosvetnega društva Svoboda Potočnik. V imenu gostov se je zahvalil predsednik SPZ in med drugim dejal, da nas vežejo skupna usoda in skupne žrtve za naš obstoj. Spomnil se je narodnega heroja Lenarta, ki je prav v tem kraju (Nadaljevanje na 4. strani)

Državna realna gimnazija za Slovence

Sprejemni izpiti za prvi razred na Državni realni gimnaziji za Slovence so v ponedeljek, dne 7. julija 1958. Začetek je ob osmi uri.

Izpit obsega slovenščino, nemščino in računstvo v obsegu četrte šolske stopnje ljudske šole.

Prijave za izpit so lahko ustne v pisarni šole, Lerchenfeldgasse 22, drugo nadstropje, ali pa pismene do 30. junija 1958. Pismeno vlogo je treba kolekovati s 6 Š. Prijavi priložite rojstni list ter dokument o avstrijskem državljanstvu. Šolo, katero učenec ali učenka sedaj obiskuje, pa je treba naprositi, da pošlje popis učenca (Schülerbeschreibung) direktno na ravnateljstvo šole, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22. Na dan izpita pa mora vsak učenec predložiti zadnje letno spričevalo, katero bo dobil 5. julija 1958.

Izpiti za višje razrede so v četrtek, dne 26. junija 1958. Glede dokumentov velja isto kakor za prvi razred. Ostale pogoje pa izveste ali ustno v šolski pisarni ali pa pismeno.

Ravnateljstvo

Državne realne gimnazije za Slovence

Kako so izobraženi Američani

Marsikdo si pod Ameriko predstavlja deželo izobražencev in napredka. Vendar ni vse tako rožnato kot izgleda. Tako je znani Gallupov inštitut za raziskovanje javnega mnenja organiziral med ameriškimi državljani anketo, ki naj bi dognala, kaj Američani vedo o posameznih slavnih možeh sveta. Rezultati so bili dokaj zanimivi. Celih devet odstotkov vprašanih ni vedelo, kdo je Krištof Kolumb, še mnogo manj so jim bila seveda znana imena kot so Shakespeare, Napoleon Bonaparte, Karl Marx, Aristoteles, Raphael, Tolstoj, Freud, Tizian i. dr. Za Freuda, slavnega nemškega zdravnika in psihopatologa, so dejali Američani, da je po-

begli egiptovski kralj; Tizian, slavni italijanski renesančni slikar, pa naj bi po mnenju številnih Američanov bil frizer, ki je iznašel rdečo barvo za lase. Slavni ruski pisatelj Tolstoj pa je po njihovem mnenju filmski producent, ki je posnel film »Vojna in mir«. Beethovena pa zamenjavajo s Straussom, komponistom, ki je zložil valček »Na lepi modri Donavi«. O Aristotelu so vedeli povedati, da ima nekaj posla s trojanskim konjem, Napoleona Bonaparta pa so hoteli narediti za slavnega francoskega boljševika, ki je zavzel Moskvo in dal obglaviti carja. Iz tega je razvidno, da zmeda v znanju Američanov ni ravno majhna.

Mednarodno srečanje godbenikov

Mednarodni svet za glasbo pripravlja v Parizu veliko zborovanje godbenikov, dirigentov in skladateljev, ki se ga bodo udeležili zastopniki iz vsega sveta. Mednarodni svet za glasbo je neuradna organizacija, ki jo je leta 1949 ustanovila UNESCO z namenom, da posreduje glasbene kulture raznih dežel.

Letošnji festival v Parizu, o katerem pravijo, da mu še ni bilo enakega, bo posredoval širši javnosti dosežke desetletnega dela umetnikov, ki se ukvarjajo z glasbo kot govorico, ki je skupna vsem narodom sveta in s tem sredstvo za zблиževanje prebivalcev daljnih dežel.

Slavnost letošnjega festivala, katerega

otvoritvena prireditev bo posvečena francoski glasbi, se bodo začele letošnjo jesen v pariški Operi. Na sporedu, ki še ni bil objavljen, bodo koncerti klasične in moderne evropske, azijske in ameriške glasbe.

Za mednarodni festival v Parizu se je že doslej prijavila vrsta orkestrov pa tudi posameznih umetnikov. Tako so se vabilu odzvali berlinski in dunajski filharmoniki, simfonični orkester italijanskega radia, orkester urugvajskega radia (ki bo tokrat prvič gostoval v Evropi), švicarski komorni orkester, češki filharmonični orkester in drugi.

Indija spreminja svoj državni jezik

Trenutno je v Indiji še vedno angleščina uradni jezik, vendar je ustavodajna skupščina že pred leti sprejela sklep, da bo angleščino do leta 1965 zamenjala hindujščina, ki jo govorijo v severnih predelih države. V Indiji govorijo zdaj 179 različnih jezikov ter nad 544 narečij, zato ni enostavno najti tisto govorico, ki bi najbolj ustrezala vsej deželi in ki bi jo brez pridržka sprejeli pripadniki vseh drugih narodnosti. Po temeljitem preudarku so se končno odločili za hindujščino, katero govori okoli 42 odstotkov indijskega prebivalstva.

Vendar prehod od enega jezika na drugega ni tako preprost, kot se vidi na prvi pogled. To še posebno zaradi tega, ker se prebivalci drugih pokrajin bojijo, da bi prišli v podrejen položaj. Odpor proti uvedbi jezika hindu kot uradnega jezika se je pojavil celo v parlamentarni komisiji, ki pripravlja nadomestilo za sedanj uradni jezik. Nasprotniki hindujščine ne utemnjujejo svojih ugovorov s politični-

mi razlogi, marveč pretežno z jezikoslovnimi ter pravijo, da ta jezik ni dovolj razvit in bi ga bilo težko uporabljati v upravi, prosveti in znanosti.

Poleg tega navajajo še razlog, da bi nastal spričo zamenjave angleščine s hindujščino položaj, ko bi morali nameščenici državne uprave, poslovni ljudje in znanstveniki za daljše obdobje obvladati oba jezika. Vendar ta argument ni preveč tehten, ker govori zdaj v Indiji komaj dober odstotek prebivalstva angleški jezik, ki torej nikakor ni nenadomestljiv.

Čeprav je odpor proti uvedbi hindujščine še vedno precej močan, so vendar znatno močnejše tiste sile, ki zagovarjajo uporabo domačega jezika v vsem javnem življenju. Poseben odbor tudi že zapisuje in ureja okoli četrta milijona izrazov in pojmov hindujščine, ki jo bo potem mogoče uporabljati na vseh področjih javnega, kulturnega in znanstvenega življenja.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici Italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Obnova organiziranega življenja manjšine na vseh področjih je politične uspehe ter pritegnitev zanimanja širše javnosti sploh še le omogočila. Zato ji je in ji stalno posveča SVP najskrbnejšo pozornost z načrtnim in stalnim podrobnim delom: Od skrbi za otroške vrtce, ureditve šolstva, vsestranskega podpiranja ljudske izobrazbe in prosvete, srednješolskega in akademskega naraščanja do najbolj raznolikih ciljev neštetihih združenj se razteza njeno kulturno delo, ki je po svoji ravni in pestrosti lahko vzor mnogim pokrajinam Avstrije.

Izredno ugodni gospodarski položaj dobršnega dela Južnih Tirolcev je SVP uspešno utrjevala in razvijala predvsem z organizacijo posredovalne vloge južnotirolskih Nemcev kot zastopnikov avstrijske in nemške industrije in trgovine v Italiji, predvsem pa s popolnim obvladanjem trgovinske izmenjave med jugom in severnimi nemškimi deželami v okviru splošnih trgovinskih dogovorov ter dodatno »Accordina« med Avtonomnim področjem in Tirolsko-Predarlško.

Z vsemi sredstvi je podpirala SVP posebno nadaljnji razvoj tujskega prometa in turizma v vseh njihovih oblikah. V spretnih oblikah je znala povezati vabilo za obisk lepe dežele s pozivom na podporo ogroženi manjšini ter ji je na ta način uspelo pritegniti stotine Nemcev za dopust v Južni Tirolski ali vsaj za krajši odmor na poti v južnejše pokrajine; Temu cilju so služila ponovna povabila za propagandne ogledе nemškemu in avstrijskemu tisku, potovalnim uradom in počitniškim organizacijam, obiski folklornih skupin po mestih Nemčije in Avstrije ter izredno temeljita in moderna propaganda s pomočjo tiska. Pri tem južnotirolsko vodstvo pravilno ocenjuje vsakega nemškega turista ne samo kot prinašalca cenjenih deviz in s tem blagostanja, marveč tudi kot najboljši in najcenejši propagandni sredstvo za pomoč manjšini v nemškem zaledju, nič manj pa kot stalno sredstvo utrjevanja nemške zavesti in nacionalnega ponosa med pripadniki manjšine doma. Da, celo kot

sredstvo političnega pritiska je znala SVP v dobi napetosti izkoristiti turizem iz nemškega zaledja, češ, v Italijo, ki »tako postopa z Južnimi Tirolci«, Nemci ne bodo prihajali trošiti svojih denarjev!

Bogate uspehe je žela tudi pomoč in vzpodbuda stranke pri obnovi in zavidljivi izgradnji zadružništva, s katerim ji je uspelo nuditi gospodarsko oporo in možnosti razmaha po strankini kmečki zvezi zajetim kmečkim množicam.

Znamenje dalekovidne načrtnosti razodeva še najnovejše delovanje in vzpodbuda stranke na socialnem področju, kjer je pričela v vseh oblikah dejavnost za temeljito strokovno šolanje in izobrazbo kmečkega, delavskega in obrtniškega naraščanja. Širokogrudna pomoč ob ustanovitvi lastne eksistence, gradnja stanovanj, dodelitve zemljišč ter naselitvene akcije naj utrujejo ogroženi položaj nemstva v mestih.

Navsezadnje ne kaže, kakor bi stalno godrnjanje nemške propagande to sicer opravičevalo, podcenjevati pomena neposrednega dela in uspehov SVP v zakonodaji in upravi pokrajine, Avtonomnega področja ter pri centralnih oblasteh v Rimu: že stalno politično posvetovanje in delovanje leta 1948 trinajstih ter po letu

1952 petnajstih poslancev v Pokrajinskem deželnem zboru in v Regionalnem svetu, upravljanje važnih področij splošne uprave, kmetijstva in gozdarstva ter trgovine, turizma in obrtništva po asesorjih stranke v vladi Avtonomnega področja ter njena večina v Pokrajinskem deželnem zboru in v Pokrajinski vladi z deželnim glavarjem in petimi nadaljnjimi asesorji iz njenih vrst, dva poslanci v rimskem parlamentu in dva nadaljnja v senatu pomenijo že sami na sebi za manjšino izreden vpliv na politično odločanje. To dokazujejo — kljub vsem nedostatom in oviram centralistično urejene države — tudi doseženi uspehi: Do leta 1956 je Pokrajinski deželni zbor sklenil 21 zakonov, Regionalni svet je uveljavil vrsto nadaljnjih zakonskih osnutkov. Tako so bila v smislu potreb pokrajine in področja urejena najvažnejša vprašanja, n. pr. zakon o šolstvu, zakon o gradnji ljudskih stanovanj, zakon o posojilih za obrt, zakon o kmetijah z novelo, zakon o hotelski strokovni šoli, zakon o ureditvi obrtništva, zakon o štipendijah z novelo, zakon o zaščiti pokrajine, zakon o poklicnih šolah, zakon o otroških vrtcih, zakon o občinskih volitvah, zadružni zakon itd.

(Nadaljevanje sledi)

Plemenito poslanstvo koroške slovenske narodne pesmi

(Nadaljevanje s 3. strani)

žrtvoval svoje življenje za lepšo bodočnost naroda. Pevce je pozdravil še zastopnik Kulturno prosvetnega društva iz Laškega Goriča, ki je s skupino tovarišev prav zato prihitel v Mežico. Mežičani so poklonili našim zborom lepa darila.

Žal, da smo se med gostoljubnimi brati in sestrami v Mežici mogli zadrževati le malo časa. Polni prijetnih vtisov in dobro razpoloženji smo se odpeljali v Maribor, v metropolo slovenske Štajerske.

V Mariboru je bil dan prepoln bogatega in prazniškega doživljanja. Kulturno središče severne Slovenije je pokazalo za naše pevce in s tem za vse slovensko ljudstvo na Koroškem izredno zanimanje. Potrdili so, da živo spremljajo naše prizadevanje za ohranitev slovenske besede na Koroškem.

Dopoldne so se naši zbori predstavili v napolnjeni veliki dvorani Uniona mariborski šolski mladini. Prireditelj je bila priručna in uspešna. Naše pevke so nastopile v lepih narodnih nošah, daru Sklada Prežihovega Voranca. Čudovito pestra in živa slika je bila pevska skupina, kakor velik šopek izbranih rož iz negovanega cvetličnega vrta. Mladina je sprejemala odlično zapete pesmi z živahnim in prekipevajočim navdušenjem. Aplavza ni hotelo biti ne konca ne kraja, kar je bilo za pevovodjo in zbere najboljše spričevalo, da so svojo nalogo izvajali s kvaliteto višino.

Po pozdravu mariborskih pionirjev je vidno vzradoščen spet spregovoril predsednik SPZ in izrekel mariborski mladini pozdrave koroške slovenske mladine. Dejal je, da koroška slovenska mladina nima takih možnosti, da bi se zbirala v tako lepih dvoranah, marveč se moramo še boriti za ohranitev našega ljudstva; k borbi pa spada tudi naša pesem, ki izpoveduje povezanost z vsem slovenskim narodom.

Popoldne so koroške goste povabili v Opero, da so prisostvovali uprizoritvi Verdijeve »Aide«, kar je bilo za mnoge prvič veličastno doživetje. Direktor Opere Šegula, ki je v tem hramu umetnosti pozdravil že mnogo gostov, je izrazil, da ga posebno veseli, ko more danes pozdraviti

Vidra ves pri Pliberku

Minuli ponedeljek smo spremili k zadnjemu počitku na pokopališču v Nonči vesi enega izmed dobrih naših sosedov, Antona Lajmiša, malega kmeta in pečarskega strokovnjaka. S pokojnikom je legel v grob mož nenehnega marljivega dela, poštenja in vestnosti z lastnostmi, ki jih je izpolnjeval vse življenje iz dneva v dan od zore do mraka.

Svoje posestvo je s pomočjo svojih pridnih družinskih članov nad vse vzorno uredil in si ustanovil prijetno domovanje. S kmetijstvom je imel posebno veselje, negoval je svojo grudo in ji stregel ter so bili uspehi prizadevanja tudi vidni. V živinorejstvu, pravijo sosedje in ugotavljajo, je imel lepe uspehe, donos njegovih krav-molznica je bil nadpovprečen. Kot sila sposobnega pečarja so ga vabili v bližnjo in daljno okolico, da je v kuhinjah in stanovanjih postavljaj peč, ki so, kakor so pravili, najbolj »vlekle«. Večkrat je moral izvajati tudi popravila peč, ki so jih postavili drugi mojstri, ker Anton Lajmiš se je razumel na to stroko.

V družini sta vladala zgledna harmonija in soglasje. Grenka kaplja bridkosti je kanila v družinsko srečo, ko mu je granata neslavne zapuščine hitlerjanske vojne leta 1945 raztrgala sinčka in mu pretrgala nit mladega življenja. Kot mož značaj je smatral za samoumevno in pošteno, da je kljub vsemu ohranil neomajno zvestobo svojemu slovenskemu ljudstvu, se prizadeval za njegovo blaginjo ter je tudi ob vsaki priložnosti obiskoval naše prireditve.

Sedemdesetleten je Anton Lajmiš podlegel zahrbtni bolezni, raku na želodcu. Številno ljudi se je od pokojnika poslavljal ob mrtvaškem odru v hiši žalosti, številna množica mu je ob pogrebnih svečenostih izkazala zadnjo čast in spoštovanje. Za blagim pokojnikom žaluje preostala družina in soseska. Naj si Anton Lajmiš spočije od svojega trudapolnega dela, ko je koristno izpolnil vsako urico svojega življenja, žalujočim svojcem pa izrekamo naše globoko in srčno sožalje!

koroške Slovence ter dejal, da je umetnost, torej tudi petje, izbojevala že marsikakšno zmago.

Višek gostovanja pa je bil zvečer v veliki dvorani Uniona. Vse vstopnice so razprodali in premalo jih je bilo, kakor so pravili. Skratka: mariborsko občinstvo, med temi številni predstavniki političnega in kulturnega življenja ter najrazličnejših drugih ustanov, je napolnilo dvorano. Brez dvoma je pevcem in pevkam utripalo srce nekoliko močnejše, ko so se zavedali, da bodo koncertirali pred zahtevnim in glasbeno šolanim občinstvom. Toda že triumfalni prihod na oder jih je prijetno presenetil, ko so doživeli nepopisno navdušen sprejem. Po prvi pesmi pa se je vsul v prostor orkan ploskanja in zmagaja je bila dobljena. Tako je občinstvo sprejemalo pesem za pesmijo in nenehno zahtevalo ponovitev.

Pozdravne besede so izrekli predsednik občine Maribor-center Markič, predsednik Svobod in prosvetnih društev okraja Maribor Kociper ter številni drugi predstavniki raznih organizacij in ustanov ter izročili našim pevcem lepa darila. V svojih nagovorih so naglašali veselje nad prihodom koroških Slovencev ter zanimanje za vse slovensko ljudstvo na Koroškem. Slovenski prosvetni zvezi so čestitali k 50-letnemu jubileju, ki hkrati pomeni petdeset let borbe za življenjski obstoj koroških Slovencev. Za prisrčni sprejem in za lepa darila se je zahvalil predsednik SPZ ter tudi na tem mestu znova podčrtal plemenito poslanstvo gostovanja.

Tisoče poslušalcev je na koncertih demonstriralo za idejo poslanstva tudi koroške slovenske narodne pesmi, tisoči so izražali nedeljeno priznanje našim pevcem in pevkam. Edinstveni uspeh koncertov naj bo pevovodji in vsemu ansamblu globoko notranje zadoščenje in nevidna, toda trajna nagrada. Ni namen tega sestavka, da bi vsako pesem posebej ocenjevali, toda lahko trdimo, da so prvovrstna interpretacija vsake pesmi, glasovna harmonija, precizna izgovarjava in negovani glasovi plod vztrajnega prizadevanja spodobnega pevovodje. Vložki odličnih solistov Mira Kernjaka, Šimeja Wrulicha, Jozija Paka in ne nazadnje solistke Marije Ušnik, so vzbujali še posebno priznanje. Lepe narodne noše, naj povemo še enkrat, da so darilo Sklada Prežihovega Voranca, so sliko pevske skupine na odru čudovito poživile in dvignile. K uspehu je brez dvoma mnogo doprinesla vzorna disciplina in železi je, da bi jo zbori ohranili kot doslej, tudi v bodoče. Hkrati je uspeh pevske turnee tudi v veselje in ponos vsem koroškim Slovincem, ki pevovodji in zboru srčno čestitajo.

Pred odhodom so se pevci in pevke zbrali v hotelu Orel, kjer so čas do poslovitve prebili brezskrbni in sproščeni v prijetni družini. Navzoče so bile različne vidne

Točno je treba ločiti med gozdom in pašnikom

V naših hribih se v veliki meri izkoriščajo področja v bližini gozdne meje kot gozdni pašniki, kar pa ni v korist gozdu, pa tudi pašniki niso dobri. Iz teh razlogov so planinski inšpektorat in okrajne gozdarske inšpekcije izdelale načrte za točno ločitev med gozdnim in pašniškim področjem. Načrti za točno ločitev med gozdom in pašniki bodo predvidoma uresničeni v prihodnjih desetih ali petnajstih letih.

V načrtu je ureditev manjših, a intenzivno obdelanih planinskih pašnikov, ostala področja pa bodo pogozdili. Za te načrte se lastniki takih področij zelo zanimajo, samo jih je zaradi pomanjkanja delovnih moči le polagoma mogoče uresničiti. Pogozditev in točna ločitev med gozdom in pašniki pa ni v korist samo posestnikom marveč je v korist celotnemu gospodarstvu.

Da bi pogozdili področja v višjih legah, je nudilo svojo pomoč ministrstvo za obrambo, kar bo uresničitev obstoječih načrtov pospešilo. In že so začeli z delom pripadniki zvezne vojske, ki bodo v vseh področjih koroških pogorij pogozdovale. Pogozdovale akcije zvezne voj-

sebnosti Maribora, med temi tudi Miloš Ledinek, predsednik Socialistične zveze. V prijetnem vzdušju je čas prehitro tekkel, skrajšala ga je s svojim dovtipnim nastopom še brhka Prlečanka, ki je spravila s svojim duhovitim in posrečenim humorjem vse v najboljšo voljo. Povabili smo jo in obljubila nam je, da pride kmalu na obisk na Koroško.

Ura je neizprosno silila k odhodu. Z izrazi iskrene zahvale vsem, ki so nam izkazali toliko ljubezni in naklonjenosti ter vse storili za brezhiben potek gostovanja, smo se poslovili in motorni vlak jugoslovanskih železnic je ubral smer proti Koroški. Marsikateri bi bil v vlaku nekoliko zadremal, toda železniška uprava je pustila obratovati bife, kjer je stregla Nežka, ki se je zaradi prikupne pojave lahko veselila vztrajnih odjemalcev vse do državne meje, ko je morala izstopiti. Motorni vlak nas je potegnil do Pliberka, kjer smo prestopili v celovski vlak.

Neizbrisni spomini bodo ostali vsem na letošnjo pomladansko pevsko turnejo — srečali smo nešteto ljudi, ki ljubijo pesem in pesem ljubiti pomeni ljubiti človeka ter vse kar je lepega v njem.

Veliki gradbeni načrti koroške deželne vlade

Koroška deželna vlada je pretekli teden na eni izmed svojih sej razpravljala o velikih gradbenih načrtih za prihodnja leta in sicer za obdobje 1958 do 1961. Na razpravah, ki jih je vodil deželni finančni referent deželni svetnik Sima, so bili pregledani tudi detajlni načrti.

V načrtu sta gradnji velikih kirurških oddelkov v Celovcu in Wolfsbergu, nadalje novogradnja dodatnega poslopja koroške deželne vlade. Razen tega bo dežela prispevala k izgradnji letališča v Celovcu, prispevala pa bo tudi h gradnji velike kmetijske šole v Št. Andražu v Labotski dolini. Za uresničenje teh načrtov bo deželna vlada prispevala 83 milijonov šilingov, ki jih bo do 30 milijonov krila z rezervami, ostala sredstva pa bo priskrbela s kreditnimi akcijami deloma izven Koroške. Deželna vlada je predloženi finančni načrt sprejela in odobrila.

Za gradnjo kirurških oddelkov v Celovcu in Wolfsbergu, ki pomeni največji tovrstni projekt v Avstriji, bodo porabili skupno z opremo okoli 67 milijonov šilingov. Z gradnjo obeh oddelkov v omenjenih mestih se bo zmogljivost kirurških oddelkov povečala za skupno 635 postelj, kar je izrednega pomena, ker doslej so bili prav ti oddelki preobremenjeni in mnogokrat ni bilo prostora niti za najtežje poškodovane, razen tega pa so bolniške sobe vedno prenatrpane. Za gradnjo dodatnega poslopja koroške deželne vlade bodo letos in v prihodnjem letu porabili 2,5 milijona šilingov. Za izgradnjo letališča v Celovcu pa bosta prispevali dežela kakor tudi mesto Celovec po 3 milio-

ne so začeli 3. maja v okraju Velikovec. Od tega časa naprej je na južnem pobočju Obirja in v Kortah na delu po 30 vojakov. Vsaka grupa bo pod strokovnim vodstvom gozdarjev nasadila po 40.000 gozdnih sadik na strminah Obirja in v Kortah. Mladi vojaki so bili pred začetkom te akcije točno poučeni o pogozdovanju in dosednji uspehi pogozdovanja so pokazali že lepe uspehe. Pričakovati je, da bodo tudi v prihodnjih letih izvedene podobne akcije, tudi s strani avstrijskega vojaštva. Pogozdovanje je velikega pomena, ker s tem se preprečuje nastajanje goličav, ki nikomur ne koristijo. Razen tega pa so taka področja tudi nevarna predvsem v zimskem času, ker je nevarnost za nastajanje snežnih plazov. Gozd pa razen tega vpliva tudi na podnebje in vetrove, ki so v gozdnih področjih manjši. Les pa, kakor je znano, je izredno pomembna surovina za industrijo, pomemben pa tudi kot gradbeni material.

Na ta način bo gozd postal res dober in donosen, intenzivno obdelani in dobro urejeni planinski pašniki pa bodo po drugi strani tudi v veliko korist koroški živinoreji.

PRIREDITVE

VABILO

Slovensko prosvetno društvo »Danica«, Št. Vid v Podjuni, priredi v nedeljo, dne 18. maja ob 19. uri v Žitari vesi v Narodnem domu igro

„ZAKLAD“

Igra prikazuje Pehača, ki je stremel samo za tem, da bi si nakopičil čim več bogastva ter si po krivici prisvojil še druga posestva. Tako si je na primer prisvojil posestvo vaščana Murnika, pridobiti pa si hoče na vsak način še posestvo svojega varovanca Štefana. To skopuštvo oziroma stremljenje za bogastvom ga privede celo tako daleč, da zataji svojo lastno hčerko Najdo, ki je bila v oskrbi pri Rovanu. Ob koncu pa, ko hoče končati Štefana ter napravi druga zločinska dejanja, se mu prične vzbujati vest. Pehač popravi krivice, ki jih je povzročil sovaščanom ter vzame hčerko Najdo zopet za svojo.

Ker je igra poučna in tako koristna vsakomur, vabijo k številni udeležbi prireditve

igralci.

ne šilingov, ostanek, 9 milijonov, pa bo prispevala zvezna vlada. Gradnja kmetijske šole v Št. Andražu bo stala skupno 4,75 milijona šilingov, od tega bodo že letos porabili 2,5 milijona šilingov. V teku letošnjega leta bodo porabili za predvidene velike gradnje že 23,8 milijona šilingov.

Mednarodni cirkus Williams bo gostoval na Koroškem

Od 20. maja do 5. junija bo po petih letih zopet gostoval na Koroškem mednarodni cirkus Williams, ki je v zadnjih letih prepotoval številne evropske dežele, med drugim je nastopal v mestih Francije, Belgije, Luksemburga, Švedske, Anglije in drugje. Povsod spremljajo cirkus navdušena priznanja s strani obiskovalcev in tudi časopisje se zelo pohvalno izraža o izrednih sposobnostih akrobatov, artistov, o dreserjih živali in drugih umetnikih, ki so posrečeno izbrani.

Cirkus Williams, katerega domovina je Nemčija, Köln, je zelo obsežen, saj prevažajo njegovo imovino in živali v dveh posebnih vlakih ter v 120 drugih vozilih. Vsega skupaj pa razpolaga cirkus z nad 200 različnimi živalmi, med katerimi je 100 konj; od tega je 30 plemenitih lipicancev; nadalje ima cirkus 10 slonov, 10 levov, medvede, povodnega konja in še številne druge živali, ki jih je mogoče samo redkokdaj videti, a so tu zbrane v bogatem živalskem vrtu, ki si ga ob obisku cirkusa lahko vsakdo ogleda. Razen tega obsega to potujoče mesto okoli 300 ljudi, ki pripadajo 16 narodom sveta. Z vseh kontinentov so v živalskem vrtu zbrane živali, z vseh vetrov pa so tudi ljudje, torej je cirkus Williams res mednarodno podjetje, ki povsod navdušuje publiko.

Cirkus Williams je doslej prepotoval že tako dolgo pot, da bi po njej lahko večkrat prišli okoli sveta. Letno vidi cirkuške predstave tega mednarodno priznanega podjetja nad dva milijona ljudi, med njimi tudi najvišje osebnosti političnega, javnega in kulturnega življenja, ki so s predstavami prav zadovoljne. Vsakogar močno navduši tudi pester in bogat živalski vrt.

Na Koroškem bo cirkus Williams gostoval v Spittalu, Beljaku in Celovcu ter v Vzhodni Tirolski v Lienzu. Točnejše podatke o gostovanjih v Celovcu in Beljaku bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

KOLEDAR

Petek, 16. maj: Janez
Sobota, 17. maj: Bruno
Nedelja, 18. maj: Erik
Ponedeljek, 19. maj: Peter C.
Torek, 20. maj: Bernardin
Sreda, 21. maj: Feliks
Četrtek, 22. maj: Emil

STRAHOVI v graškem mlinu

V Gradcu je ob Lahinji stal mlin, v katerem je vsako noč strašilo. Strahopetni mlinar se je izselil iz mlina. Gračani pa so se jezili, ker niso mogli mleti debelače in pšenice v domači malenici. Zato so tistemu, ki bi pregnal strahove iz mlina, obljubili za plačilo zapuščen mlin in najlepšo gradaško deklico za ženo.

Takrat je v polrazpadli bajti na bližnjem Kučarju živel mlad drvar, ki ni imel drugega ko zdrave roke, bistro pamet in toliko poguma, da se je odpravil v gradaški mlin preganjat strahove.

Prvo noč, ki jo je drvar prebedel v mlinu, je točno opolnoči prišel v malenico strah, grda in kosmata ter rogata spaka, ki je zamomljala:

»Hm, hm, tukaj pa po človeku diši! Gorje ti, človek, ako te dobim v pesti!«

Mladec pa je potegnil iz torbe svirel, jo nastavil k ustnicam in zapiskal tako lepo, da je strah pričel divje plesati po malenici. Drvar je piskal in piskal prav do zore, dokler ni plesoča spaka utrjevalno odmotoglavila iz mlina, kamor se ni vrnila nikoli več.

Drugo noč je prišel v malenico drugi strah, nagnusni in kosmati ter smrdljivi stvor, ki ni bil podoben ne kozlu ne oslu, in zagodrnjal:

»Hm, hm, tukaj pa po človeku diši! Gorje ti, človek, ako te dobim v pesti!«

Mladenec pa je tako lepo zapiskal na svirel, da je strah kar onemel. Poslušal je in poslušal, nazadnje pa zaželel:

»Daj, še mene nauči piskati na svirel, pa ti obljubim, da ne bom nikoli več prišel v mlin strašiti!«

»Mene že nisi prestrašil!« se je zasmel drvar. »Zaradi mene lahko prideš semkaj vsako noč. Piskal ti bom na svirel, ti pa boš plesal in se vrtel.«

»Saj ne znam plesati,« je potožil strah. »Takšne čevlje imam, da boš lahko piskal na svirel in se v njih vrtel,« mu je odvrnil drvar. »Če hočeš, ti oboje dam: čevlje in svirel.«

»Pa daj!« se je razveselil strah.

Mladec pa je pograbil plenkačo in zabil strahu dolge žeblice v vse štiri tace, da je le-ta tuleč in brez svireli izginil iz mlina, kamor se ni povrnil nikdar več.

Tretjo noč je prišel v malenico tretji strah, ki je imel na rokah dolge, predolge nohte, in se zakrohotal:

»Hoho, hm, hm, tukaj pa po človeku diši. Gorje ti, človek, če te dobim v kremplje!«

Takrat pa je drvar tako lepo zapiskal

na svirel, da je strah obstal na mestu in poslušal, nazadnje pa zaprosil:

»Še mene nauči piskati na svirel, pa ne bom nikoli več prišel strašiti v ta mlin.«

»Mene že nisi prestrašil,« je odgovoril pogumni drvar. »Zaradi mene lahko prideš semkaj vsako noč. Če pa že hočeš, da te naučim piskati, ti moram prej poraziti predolge nohte na rokah, da boš lahko s prsti ubiral lepe pesmi na svirel.«

»Pa daj, če je potrebno!« je privolil strah.

In drvar je vzel klešče ter pričel strahu

puliti predolge nohte s prstov. Ni bil z delom še gotov, ko je strah, naveličan bolečin, ušel iz malenice, kamor se ni vrnil nikdar več.

Tako je pogumni drvar pregnal strahove iz malenice, da je poslej lahko v miru dan in noč Gračanom mlet pšenico in debelačo.

Če pa se je potlej, ko je postal mlinar, zares tudi oženil z najlepšo dekličko iz vasi, tega pa ne vem, ker me na pir doslej še ni povabil.

O mačku — lažnivcu

Kadar rečemo grdo laž, potem se pa še veselimo, da smo druge spravili v nesrečo, bomo nazadnje zmerom sami škodo trpeli. Zato nikoli ne smemo lagati. Drugi bodo hitro razbrali, da ne govorimo resnice. O tem nas pouči primer o mačku-lažnivcu.

Pripovedujejo, da so se miši v starih časih hudo razmnožile in da skoraj ni bilo več živali, ki bi jih še mogle loviti. Bil pa je prav prevejan maček, ki je miši takole ukanil. Najprej je ukradel mlek slovečega puščavnika in si ga obesil okoli vratu. Potem je prišel na kraj, kjer je bilo veliko miši zbranih, in jih takole nagovoril:

— Jaz sem pobožen maček, ki se drži petih glavnih zapovedi. Ne ubijam življenja, ne uganjam nečistosti, ne lažem, ničesar ne vzamem, česar mi niso darovali, ne pijem žganih pijač. Prišel sem, da vam bom oznanjal nauk.

Tako je lagal.

In miške so si mislile: kogar bodo besede tegale mačka spreobrile, ta bo pa res spreobrnen. In izkazale so mu svoje spoštovanje. Čez kratek čas pa je prišlo na dan, da se število miši manjša, da je mnogo manjše, kakor je bilo. Ko pa je izginila še miška Nga dum, je bil Ra fan, glavav plemena, ves v skrbeh in je vprašal:

— Kdo pa je učeniku stregel pri obedih?

— Miška Nga dum!

Maček pa je rekel:

— K žetvi je šla, da se nazoblje.

Ra fanu pa sta srce zajela nezaupanje in nemir. Tedaj je naskrivaj preiskal učenikovo govno in je v njem našel mišjo dlako in kosti. Zato je zbral vse miši in jim je dejal:

— Zdaj mi je jasno, kako je s to rečjo. Miške pa so rekle:

— Pa kaj lahko napravimo zoper to reč?

Ra fan pa je rekel:

— Jaz vem za sredstvo. Ker si učenik želi okrasa okoli vratu, mu bomo obesili zvonček.

Tedaj so miške zarajale od veselja.

Glavar pa jim je rekel še tele besede: kadar zvonček zazvoni, tedaj samo smuknite v svoje luknje in bodite oprezne.

Ko je drugi dan potem zvonček zazvonil, so se vse poskrile.

Ko maček niti ene miške ni našel za obed, mu je rekel Ra fan:

— Učenik bi gotovo rad kaj prigriznil. Toda moje zaloge živil so se skrčile. Tudi Nga dum se nič ne oglasi — k žetvi je šla in menda zoblje tam. Povsod pa človek najde govno in mišjo dlako v njem. Učenik naj se ne bi dalje mudil tu, marveč naj bi šel rajši od nas.

Tako je govoril in z dokazi podprl svoje besede.

Tedaj pa je maček rekel:

— Do današnjega dne nisem skrival svojega govna.

Od takrat pa ga zakopava pod zemljo. (Tibetanska pravljica)

Kako so Marijevci lomili hrast

Možje iz Marijeva so se odpravili na semenj. Z njimi je bil tudi Pejo iz Itrumana. Gredo in gredo ter pridejo do hrasta. Zmislijo se, kako prav bi bilo, če si nalomijo hrastovih vej in dobe tako popotne palice. Pejo Itrumanec ve, kako se najlaže lomijo veje in reče Marijevcem:

»Priatelj, tako napravimo, drug drugemu se obesimo za noge, se tako oprimo hrasta in si nalomimo vej.«

Kakor je rekel Itrumanec, tako napravijo. Pejo spleza na hrast, prvi Marijevec se mu obesi za noge, temu drugi in tretji in tako naprej. Ko pripleza Pejo v vrh, jim zakliče: »Počakajte, bratje, da si pljunem v roke!« pa spusti vejo in si pljune v roke. Ta hip popadajo Marijevci kakor so dolgi in široki, ker pa so padli na mehko pod hrastom, se pobero s kupa in se smejejo.

Pejo Itrumanec pa, ki je padel najbolj z visokega, pravi: »Vi se lahko smejete, ampak jaz siromak, ki sem si pobil koleno.

(Makedonska narodna)

Ali že veste . . .

...da meri površina naše zemlje približno okoli 510 milijonov km², površina morja okroglo 361 milijonov km², površina same suhe zemlje pa le približno 149 milijonov km²;

...da je po velikosti največja celina Azija, ki meri 43,911.000 km², sledijo ji Afrika, Severna in Južna Amerika, Antarktika, Evropa, najmanjša celina pa je Oceanija, ki meri le 8558 km²;

...da je največja država Rusija z 22,271.000 km², slede po velikosti: Kitajska, Indija, Saudova Arabija, Mongolija, Iran, Irak in . . .

...da spada Jugoslavija med manjše v primerjavi z ostalimi državami, saj meri komaj dobrih 256.000 km².

POPOVI NAUKI

V nedeljo je pop pri službi božji v cerkvi učil svoje župljane: »Dragi poslušalci,« je rekel, »kdor ima dve srajci, naj da eno tistemu, ki nima nobene.« Dal jim je še druge podobne nauke. Popovo pridigo je poslušala tudi popova žena; poslušala in slišala ter je dala popovo srajco siromaku, ki ni imel nobene.

Prihodnjo nedeljo pop čaka, da mu da žena srajco, da se preobleče. Pa nič. Čaka še eno nedeljo in še eno. Ko pa sveže srajce le ni, vpraša ženo:

»Žena, zakaj mi ne daš srajce, da se preoblečem?«

»Mož,« odvrne žena, »srajce ni.«

»Kako da je ni? Saj sem imel dve.«

Žena pa pravi:

»Mož, saj si rekel v cerkvi, naj tisti, ki ima dve srajci, da eno siromaku, ki nima nobene.«

»Oj, ženska glava!« vzklikne pop. »Ta nauk je veljal za druge, ne pa za našo hišo!«

(Makedonska narodna)

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

DRUGA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

71

»Morana, sedem najlepših kozličkov tebi, ker si mi prizanesla!« Korakoma je jahala dalje. Jutro se je razžarilo, sončni žarki so topili megle, začele so vreti, se kuhati in prelivati. Nenadoma se je odprlo pred njo, kakor bi potegnil težko zaveso od okna. Ob levi je zagledala griče, ki so se okževali v sotesko, pred njo je rasla dolga vrsta visokega bičja.

»Donava!« se je razveselila in ni poglala konja. »Naj se oddahne! Poženem ga v valove, samo da sem v deželi Slovenov, potem sem oteta!«

Polagoma se je širilo obzorje, megle so se dvigale v višavo, izza stepe so rasli griči, za njimi temni lesovi in visoke gore. Zelenkasta črta bičja in trstja se je bližala. Ljubinica je pokleknila na sedlo, da bi za travo uzrla donavsko gladino. Pa je bila premajhna. Ozirala se je pogosto nazaj po preganjalcih. Nič. Razmišljala je o kriku in o jezdecu, ki se je pojavil na ravni.

»Pastir je zganjal čredo! Čemu sem be-

žala? Da sem pozabila cajnico! Zaradi krika sentjavega pastirja! Naj dobijo lisice cajnico, preden jo zavoha on!«

Glasno se je pričela jeziti nase in na pastirja. Potegnila je iz sedla ostro bodalce in zaokrožila z njim po zraku.

»Enega se ne ustrašim! Takole in na tleh bi bil!« Zavihtela je nož, kakor bi ga sunila sovražniku v prsi in ga zopet vtaknila v sedlo. Trstje se ji je zopet približalo.

»Globoka struga mora biti, da še ne vidim vode!«

Vnovič jo je zaskrbelo in poglala je konja.

Kakor bi se utopljenec utrgala vrv, za katero se je držal z velikim upanjem, tako se je zgodilo Ljubinici, ko je prišla do bičja. Pred njo ni bilo Donave. V precej široki, suhi strugi so stale kaluže, pokrite z zeleno, gnusno smetano. Hipoma se ji je zvrtilo v glavi, da bi bila skoraj omahnila s sedla. Vsa moč, katero je dvigalo in gojilo edino upanje, jo je zapustila. Begunke se je polastila zdvojenost.

»Morana, pridi, zakaj izgubljena sem!«

Noge so se ji tresle, izmaknila jih je iz stremenov in trudna, uničena zdrsnila iz sedla v travo. Legla je na zemljo, pomislila je na dom, na očeta, na brata, na ljubljenega, telo se ji je streslo, grenkoba ji je zalila grlo, udrle so se solze in plakala je, kakor bi se zvižal ubog črvček v prahu brez nade, pohojen in boreč

se s smrtjo. Ni se ozrla za konjem, ki je ril skozi trstje in iskal vode v zelenih kalužah. Začela se je kesati, da je zapustila tabor Hunov. Zakaj je tako malo zaupala Iztoku in Radu? Saj sta vrla vojščaka, vsi Sloveni jo ljubijo in vsa srenja se je gotovo že dvignila nad Hune, da bi jo otela. In sedaj bodo prišli, nje pa ne bo, umrla bo sredi stepe, umrla morda v gozdu od lakote. Glasno je zaihtela, z lasmi si je zakrila lice in ga pritisknila na vlažno, rosnno zemljo.

Ko se je izsolzila, se ji je polagoma vračal mir in pogum. Trudna omotica se ji je obesila na trepalnice. Vstala je, toda kolena so se ji šibila, sesedla se je vnovič, si dela čepko pod glavo, si pokrila obraz z lasmi in zaspala.

Čez dolgo se je stresla in prebudila. Sedla je, razdelila lase in jih odgnila z obraza. Visoko nad njo je žarelo sonce. Vsi oblaki so se razkadili, rosa v travi se je posušila. Vroči žarki so posušili mokro obleko, kri ji je umiril spanec, po udih je začutila novo moč, srce je zajelo zopet iz čaše upanja. Ozrla se je po konju. Blizu nje se je mirno pasel. Ko ga je poklicala, je prišel k njej, pripognil glavo in pritisknil k njenemu vratu gorke nozdrvi. Ljubinica ga je objela in stisnila njegovo glavo k sebi. Potapljala ga je po zvestih očeh in mu govorila:

»Ti edini, moje upanje! Kajne, da me rešiš? Kako ti bom stregla v gradišču!

Kakor goloba te bom krmila z zlato pšenico!«

Nato je vstala. Ker jo je žgalo v ustnicah, je šla po gazi, ki jo je utrl konj skozi loček, v strugo, pokleknila k sivemu tolmunčku, z roko ponesla zelena predena z vode in se napila. Potem se je vrnila, obrzdala konja in zajezdila.

Kam sedaj? Za njo planota, pred njo griči in lesovi. Kako so podobni gozdom Slovenov! Kaj, če jo je Alanka nalagala, ko je govorila o Donavi? Nič se ni spominjala, če jo je Hun nesel prek vode, ko jo je ugrabil. Morda je tabor na levem bregu? Morda je blizu gradišča? Sedela je na konju, ki je nemirno grebel z nogo in prosil: »Poženi! Spočil sem se!«

Po dolgem razmišljanju je sklenila, da pojezdi proti gozdom. Upala je, da tam naleti na kakšno tračansko ali alansko selo. Lakota jo je silila, da poišče ljudi, se nasiti in poizve, kod bi do Slovenov.

»In če me zaslužnijo? Naj me! Boljše suženjstvo kakor življenje pri Tunjušu. Saj pride dan, ko se Sloveni ulijo po ravni in tedaj bom oteta. Zasukala je konja ob strugi in jezdila proti gričem. Kmalu je bila v senci starih bukev. Na tleh je bilo nastlano z zrelim žirom. Kakor verica je smuknila s konja, začela luščiti žir ter si tešiti glad. Domislila si je, kolikokrat sta z Iztokom pobirala žir po gozdu, ko sta se klatila kot otroka za ovčami. Nabrala si ga je mnogo in ga nasula

Molznost koroških krav narašča

Pred kratkim je deželna kontrolna zveza izdala poročilo o molznosti kontroliranih krav na Koroškem. Po tem poročilu je pri 13.281 celoletnih zaključkih v letu 1957 znašala povprečna molznost 2932 kg mleka s 3.94 % ali 115 kg maščobe. Nasproti letu 1956 je povprečna molznost narasla za 128 kg mleka in 4 kg maščobe na kravo. Tako visoke povprečne molznosti na Koroškem doslej ni bilo.

Izmed kontroliranih krav s celoletnim zaključkom je dalo 10 % krav več kakor 4000 kg mleka, med 3000 in 4000 kg mleka je dalo 33.6 % krav, manj kot 2500 kg pa je dalo 30.5 % krav. Da se molznost krav zboljšuje, je razvidno iz primerjave z letnim zaključkom 1956, ko je ob približno enakem številu kontroliranih krav dalo le 7.2 % krav več kot 4000 kg in 29.6 % med 3000 in 4000 kg mleka.

Po pasmah je še vedno največ kontroliranih krav marijadvorske in pincgavske pasme, vendar njihovo število od 1955 naprej pada, dočim število kontroliranih krav pri simodolski, sivorjavi in pomurski pasmi narašča. Po povprečni molznosti in maščobi pa se naše deželne pasme v letu 1957 vrstijo tako-le:

pasma	povprečna molznost kg	maščobe kg	%
sivorjava	3228	123	3.80
simodolska	3138	123	3.93
pincgavska	2904	116	3.99
marijadvorska	2829	111	3.94
pomurska	2533	104	4.00

Nasproti letu 1956 je porast molznosti največji pri pincgavski pasmi (159 kg), potem sledita marijadvorska (107) in sivorjava pasma (79 kg). Pri kontroliranih kravah je odstotek maščobe v mleku narasel edino pri pincgavski pasmi (0.03 %), pri vseh ostalih pasmah pa je padel.

Najboljši rejski obrat ima Pavel Teppan na Gozdanjah (sivorjava pasma). Njegov

vo hlevsko povprečje je 5560 kg mleka s 4.64 % ali 258 kg maščobe. On ima tudi najboljšo molznico na Koroškem v kraju Humele Hb 860, ki je s 6 teletom dala lani 6676 kg mleka s 4.70 % ali 314 kg maščobe. Druga najboljša krava je »Grudla Hb 19.422« marijadvorske pasme, ki je pri 8 teletu dala lani 6562 kg mleka s 4.59 % ali 301 kg maščobe, ima jo Johanna Janach v Schaumboden. Na tretjem mestu je krava »Sandl Hb 11.985«

Kako obvaruješ tele pred jetiko?

Poglejmo najprej, kako je s teletom, ki ga je povrgla obolela krava. Le redki so primeri, da pride telček na svet že bolan za jetiko. To se zgodi tako redko, da v naši živinoreji sploh ne pride v poštev. Tele obolele krave je torej navadno zdravo, vendar je bolj šibko ter je zato nekoliko bolj podvrženo okužbi ne samo po klicah TBC (jetike), temveč tudi po klicah drugih bolezni. S sesanjem mleka lastne bolne matere se telček skoraj vedno okuži. Zaradi tega bi morali telčku omogočiti, da sesa materino mleko samo nekaj dni, ko ga nujno potrebuje za prehrano; pozneje pa naj ga doji zdrava krava ali pa mu bomo dajali sami mleko zdrave krave oziroma prevreto mleko matere.

Sirjenje nekaterih bolezni lahko preprečimo s cepljenjem. Tako cepimo proti sli-navki, proti prašičji kugi in proti raznim drugim boleznim; ne moremo pa cepiti proti obolenju za jetiko. V primeru jetike se v krvi cepljene živine ne ustvarijo protitelesa, ki jih povzroči cepljenje proti drugim boleznim in ki bi preprečila okužbo. V primeru jetike poznamo samo »premunicijo«, ki predstavlja rahlo okužbo po klicah te bolezni, da bi preprečili

pincgavske pasme, ki jo ima Vzrejna postaja na Osojskih Turah in ki je po 6 teletu dala lani 6240 kg mleka s 4.73 % ali 295 kg maščobe.

Med 10 najboljšimi kravami (več kot 5000 kg mleka) je 6 krav pincgavske, 2 sivorjave, 1 simodolske in 1 marijadvorske pasme; od 10 najboljših rejskih obratov pa je 6 obratov s pincgavsko, 2 obrata s sivorjavo in po 1 obrat s simodolsko in z marijadvorsko pasmo.

morebitne močnejše poznejše obolenje. Ta način omejevanja bolezni ne smemo uporabljati v zdravih hlevih, ker bi s tem povzročili okužbo. »Premucijo«, ki je znana tudi pod imenom »besezacija« (BGG), sta uvedla francoska znanstvenika Calmette in Guérin. Izvrši se tako, da vbrizgamo živini bacile TBC, ki so jih 13 let gojili na preparatih iz govejega žolča.

Teličke bolnih mater in tudi zdravih, ki živijo v okuženem hlevu, bi morali takoj »besezirati«. Teleta bolnih krav bi morali vsaj dva meseca hraniti z zdravim ali vsaj prevretem mlekom. Paziti bi tudi morali, da pridejo vsaj v času teh dveh mesecev čim manj v dotik z okuženimi živalmi. Varnost pred okužbo nastopi šele po dveh mesecih.

Zatiranje plevela v žitu s podsevkami

Zatiranje plevela potom škropljenja s hormonskimi preparati (Dicopur itd.) v žitu, kjer so podsejane detelje, lucerna ali deteljno-travna mešanica, čisto povzroči, da s plevelom izgine tudi podsevek, posebno tam, kjer proti plevelu ne moremo škropiti pred zasvetitvijo detelje ali lucerne in smo prisiljeni, da škropimo šele, ko je podsevek že iz zemlje.

V takih primerih bomo po izkušnjah zveznega zavoda za varstvo rastlin plevel zatrli brez škode za podsevek, če bomo, ko sta detelja ali lucerna napravili 3 do 4 liste, škropili z DNB-pripravki, kakor so to BNP »30 Höchst«, »Selopur«, »Seotex«. Plevel vendar ne sme biti previsok in sme imeti šele prvo večjo rožico ali rozeto.

Če pa je žito že zelo visoko, se moramo pri zatiranju plevela poslužiti 2,4 D — (Dicopur, Hedarex, Hedanol) in MCPA-pripravkov (Dicopur M, Hedarex M 52, Hedanol M). Kjer je podsejana lucerna, so pripravni 2,4 D-pripravki, kjer pa je podsejana detelja, MCPA-pripravki. Ti

O uničevanju kali bangove bolezni v hlevu

Če smo imeli v hlevu bangovo bolezen (kužno zvrženje krav), moramo hlev temeljito razkužiti, drugače bolezni ne bomo odpravili in se bo vedno znova pojavila.

Hlev pričnemo razkuževati s tem, da iz njega najprej odstranimo vso živino, zatem pa ves gnoj in nesnago. Gnoj spravimo na poseben kup in ga pokrijemo z zemljo. Šele po štirih mesecih ga lahko spravimo na njivo. Ko je hlev tako očiščen in pometen, operemo stene, strop, tla, jasl, okna in vrata ter orodje z vročo raztopino sode. S čiščenjem pričnemo na stropu in končamo na tleh.

Opran hlev pričnemo razkuževati, pri čemer je najbolje, da se poslužimo škropilnice za škropljenje sadja. Najprej oškropimo hlev od zgoraj navzdol z navadnim apnenim beležem. Zatem poškropimo hlev z raztopino klorovega apna (6 kg na 100 l vode), nazadnje pa še enkrat z navadnim apnenim beležem. Ker je koža za raztopino klorovega apna zelo občutljiva, moramo obraz in roke primerno zavarovati.

Hlev lahko razkužimo, če škropimo s formalinovo raztopino (1 kg na 40 l vode). Za to škropljenje potrebujemo plinske maske. Škropimo v zaprtem hlevu, ki ga pustimo tudi še po škropljenju pol dneva zaprtega, nakar ga temeljito prezračimo, preden spustimo živino v hlev.

Še enkrat boraks proti škodi po slani

V zadnjih številkah smo objavili članek inž. Vladimira Beltrama o pripravnosti škropljenja z borakso proti škodi na rastlinah po slani. Pred kratkim pa je o svojih izkušnjah z borakso poročal tudi dr. H. M. Schiechl iz Innsbrucka, kjer pravi, da škropljenje z 0.5 %-no raztopino bora (1 kg boraksa na 200 l vode) napravi rastline proti škodi po slani za par dni odporne, če se škropi na predvečer pred nevarnostjo slane in če znaša toplota najmanj + 8 C. Avtor poroča tudi o poskusu, ki ga je napravil v 2000 m nadmorske višine, kjer je rastlinam gnojil z gnojilom »Blaukorn«, ki vsebuje bor. Rastline so prestale mraz — 70 C brez vidne škode. Boraks čebelar ne škoduje.

tako se je razvnela v veselju. Ko je prišel večer, se je odpočila pri studencu, natrgala si kreše in kiselice ter si utolažila glad. Legla ni. Mesec je svetil, ona pa je potovala kakor reven, samotni oblaček do polnoči.

Tedaj so ji odpovedale moči, kolena so se ji pošibila in sesedla se je kraj ceste na travo. Po licih so se ji spustile mrzle kaplje potu.

V omotičnem prividu je zagledala, kako se je v daljavi zabljestelo. Oklepi in šlemi iztoka so migljali v soncu, nekdo se je sklonil in ji nastavljal na ustnice čutaro. Pila je z dolgimi požirki, odprla oči in zagledala Rada, ki ji je opiral glavo in jo poljubljal. Ljubinica je zakričala in mu ovila roke krog vratu. Toda roka je zadela ob kamen na cesti. Dvignila se je na komolec. Nikjer predragega. Noč. Po cesti je pihal južni veter, ona pa sama s trudnimi sanjami, uničena pod milim nebom. Če zaspi? Če pridejo volkovi? Če prijezdi Balambak, o Morana! Dotipala je bodalce in ga prijala za ročaj, da bi si ga potisnila do srca in ušla zverem in ubežala Tunjušu. Toda roka je bila preslaba. Prsti so odreveneli, laketi se ji je upognil in glava je klonila v travo. Svet je izginil, zamižale so zvezde na nebu. Ljubinica se je pogreznila v omedlevo.

(Nadaljevanje sledi)

Živahno povpraševanje za plemenskimi svinjami

Na zadnjem sejmu Zveze koroških prašičerejcev v Št. Vidu ob Glini so prodali vseh 45 merjascev in 36 plemenskih svinj.

merjasci:	nemška oplemenjena (21 kom.)	šil. 2.395.—
	nemška plemenita (24 kom.)	„ 2.772.—
pl. svinje:	nemška oplemenjena (6 kom.)	„ 2.941.—
	nemška plemenita (29 kom.)	„ 2.882.—

Najdražji merjasec je razreda Ib nemške plemenite pasme, ki je bil prodan za šil. 4.100.—. Od svinj je bila najdražja svinja plemenite pasme razreda IIb in je stala šil. 3.700.—.

Živahno povpraševanje in dosežene ce-

Povprečno so bile na sejmu dosežene naslednje cene:

ne na tem plemenskem sejmu kažejo, da se koroški kmetje zavedajo, da je izhod iz sedanje krize v prašičereji edino zboljšanje kvalitete, se pravi v prehodu na rejo in pitanje hitrorastnih prašičev.

se oglašili divji glasovi. Konj na zelenici je nemirno zahrzal. Ljubinica se je hitro dvignila in prisluškala. Po gozdu se je čulo šumenje v listju. Vnovič zatulijo lačni glasovi.

»Volcje!« je kriknila na glas.

Poskočila je ob deblu, da je zasegla prvo vejo, poprijela se hrasta s koleno in splezala na drevo. Tuljenje se je oglasilo v njeni bližini, konj je zaduhal nevarnost in pribežal prhajoč po zelenici. Po vsem lesu se je razleglo vnovič, šum se je bližal, tolpa gladnih volkov je zavohala konja. Planili so vsi iz gozda. Ljubinica je slišala klopot in rezgetanje bežečega konja, kri se ji je strdila.

»Bogovi, otmite, bogovi silni, pomagajte!«

Razlegalo se je cviljenje, ravs in renčanje zverjadi. Volkovi so že dohiteli konja in ga napadli. Ljubinica se je tesno oklenila hrastovega stebra in jokala v bridkem spoznanju, da gine pod zobmi volkov njen edini varuh in rešitelj. Razločila je še dobro, kako se je valilo nekaj po tleh, kako je zacvilil volk, nato tiho, le goltanje in renčanje in spopadanje za kose mesa je dramilo noč.

Ljubinica je na hrastu čakala zore. Ro-ke je imela oklenjene krog debela, glavo zakrito z dolgimi lasmi, tako je prenočevala kakor preganjana ptička, ki vtakne glavico pod peruti. V jutro je splezala z

drevesa. Kakor kaplja sredi morja, kakor peščeno zrno sredi puščave, kakor žužek na stepi, tako je stala sirotka, uničena, vsega oropana sredi gozda. Edino bodalce ji je ostalo za pasom. In tega se je veselila. Sklenila je, da se napoti brez smotra dalje in poišče selo, kjer se ponudi za sužnjo, da si otme življenje.

Odšla je po gozdu, trgajoč jagode, pobirajoč želod in žir ter brez smeri tavalja kakor zablodelo jagnje. Pogosto je sedala na tla, roke in noge so ji krvavele od trnja, obleka se je bila raztrgala. Ko se je odpočila, je gazila dalje po dračju, po listju, rila skozi goste grmovje in plezala čez polomljena trhla debela.

Krog poldneva se je začel temni gozd svetliti. Čedalje redkeje so stala drevesa in kmalu je zagledala zeleno ravan: Ko je prišla iz gozda, se je zabljestela pred njo siva cesta. Ljubinica je stlesknila z rokami in zbežala od gozda čez travo proti cesti. Kakor plamen izpod pepela se je dvignila v njej nada, ko je stala sredi dosti dobre poti. Ni vedela, kje je, niti slutila ni, da je to pot, ki drži čez Hem v Filipopol in od ondod v Toper in Solun. Vedela je samo to, da pride po tej poti morda trgovci, morda jo sreča celo kak Sloven, gotovo naleti na selo, na prenočišče. Ni pogledala na sonce, ni razmišljala, kje je polnoč, kje je poldan, spustila se je po cesti in spočetka kar tekla,

v haljico krog pasu, ker ni imela cajnice. Potem je sedla zopet na konja in jezdeč grizla oljnata jedrca.

Popoldne je prišla na široko ravnico sredi lesov. Slišala je mukanje govedi. Kakor iz groba ji je zadonel ta glas, ki je votlo odmeval po gozdu.

»Pri ljudeh sem.«

Izdrla je bodalce iz sedla in ga skrla za pas. Odmotala je konopec in otvezla nanj konja ter konec privezala za bukev. Previdno je šla iz gozda proti kraju, kjer se je glasilo mukanje. Dim se je dvigal, pri ognju je videla nekaj otročajevo. Pogumno je šla proti njim. Ko so jo zagledali ožgani, počrneli, goli otroci, so zbežali in kričeli se drevili proti gozdu.

Ljubinica je zadišala pečena repa. Skokoma je bila pri žerjavi in v pograbila, kar je mogla, nato pa bežala naglo h konju nazaj. Hitro je bila v sedlu. Ker ni imela poguma, da bi šla k ljudem, je odbežala z ukradenim repo skozi gozd v nasprotno smer. Do večera ni srečala nikogar. Tudi za njo ni prišel nihče. Zato je poiskala pripravnega mesta, da bi prenočila. Konja je spustila na pašo, sama si je postlala pod drevesom. Za večerjo je použila pečeno repo in žir, kar ga je še imela. Mirno se je ulegla hčerka svobodne narave pod drevo na mah in pričela razmišljati o svoji usodi.

Ali komaj so zamigljale zvezde, pa so

Pogovor V PARKU

Sedel sem čisto mirno na klopi. Starec se je z vso težo spustil poleg mene, poškilil po strani na moj plašč, ki sem ga pestoval v naročju, nekaj zamrmral in utihnil. Priprl sem oči in nastavlil obraz soncu, hvaležen, ker me ni ogovoril. Prav nič mi ni bilo do besedičenja. Dovolj mi je bilo vsega: konference, klepeti in slabega kosila.

»Poslušajte, cigareto tiščite na suknjič.« Pogledal sem moža in se prisiljeno nasmešnil.

»O, hvala,« sem rekel. »Ugasnil jo bom.« Park je bil prazen. Razgledal sem se po klopih in zbiral pogum, da bi se prese-del. Odločiti se nisem mogel. Smešno. Lahko bi se mu zameril. Zagnal sem ogo-rek v travo in se privzdignil, precej neodločeno, ko da samo nekaj iščem z očmi.

»Poslušajte, to ste smešni,« je rekel. »Tole jesensko sonce prav nič ne zaleže, kože se še prime ne. Mislite, da boste po-tem bolj lepi?«

»Ne, ugaja mi,« sem rekel.

»Neumnost,« je rekel in odmahnil z ro-ko. »V Galiciji sva takole sedela s kor-poralom Franekom Zdenskym. Lep človek, vam rečem, zagorel v obraz kot cigan. Zmerom se je sončil. Pravim mu: 'Franek, ne bodi osel, ravno dovolj si ožgan. Grd boš, Janina ti bo zvečer pokazala figo.' On pa: 'Ugaja mi. Kaj praviš? Janina Ma-čijevskaja? Njej so vsi čez zamorci.' Tako je bilo to. Ta Franek je vsak dan zijal v sonce. Da, tako je bilo to...«

»Kaj je bilo?«

»Kaj? Zlezal je na rob jarka, položil glavo na grudobran in zijal v trapasto sonce. Kozak mu je prevrtal črepinjo. In kako natančno: pri možganih noter, pri nosu ven. No, sem rekel, zdaj imaš, kar si iskal. Kozaki so dobro ciljali. Preklete, meni je odrezal mezinec, ko sem samo malo stegnil roko iz luknje.«

»A? V Galiciji.«

»Kar smejte se,« se je ujezil. »Vt goto-vo niste bili v Galiciji. Imate salamensko malo kocin pod nosom. Zakaj pa se bri-jete?«

»Zakaj? Malo težko je odgovoriti, stri-ček. Zakaj pa se vi ne brijete?«

»Brijem? No, ta je pa dobra. Fenrih Jup Pilihaty se je bril dvakrat na dan, zjutraj in zvečer. Ogledalo in britev je nosil zme-rom v torbici poleg zemljevida; več mu je bilo do britja kot do zemljepisa in stra-tegije. Rečem vam: pravi gizdalin. Britev gor, britev dol, sem in tja. Porezal se ni nikoli. Tako je bilo to. Ta Jup je vsak dan vihtel britev. Da, tako je bilo to...«

»Kaj pa?«

»Kakšna nevednost! Bril se je.«

»Seveda, bril se je. Je bilo kaj narobe?«

»Odrezal si je vrat.«

»Zakaj?«

»Zakaj?«

»Čudna zgodba. Vrgli so nas v zaledje. Lenarili smo pri neki kmetiji, ležali vse križem okrog hiše in v hlevu. Zanimrni Galicijancarji niso poznali stola ne poste-lje. Jup Pilihaty je sedel na vrečo ovs-a, obesil na skedenjska vrata ogledalo in se začel briti. Imel je velikansko ogledalo — ta cepec. Zadaž za njim na privozu v skedenj sta dva izprežena osla žrla sla-mo. Naenkrat zagledata Fenriha. Kdo bi vedel, kaj je manjšega znorilo, Fenrih,

ogledalo ali vreča z ovsem. Zapodil se je kot strela proti Jupu, se postavil na zadnje noge in lopnil po ogledalu. Z vso težo se je zvalil na Fenriha. Revez je prav-kar vlekel kožo pod brado in nastavljal britev. Prestrašil se je, zamahnil z roko in zarezal britev v sapnik. Čez pol ure je bil mrlič.«

»Zanimivo.«

»Hudiča, ne pa zanimivo! Zakaj se sme-jete?«

»Duhovit ste. Dober spomin imate.«

»Vi pa sploh nimate kaj pomniti.«

»Že mogoče.«

»Nič mogoče, tako je. Pri nas v prvi kompaniji je bil neki butec, ki se je zme-rom rezal. Pisal se je Hasan Bišič. Od jutra do večera je piskal svoj smeh po kasarni. Alala, eee, šta je ovo? Zraven je pačil svoj zabiti gobec, kot tele. Usta je potegnul v rilec in pritiskal jezik na zoba. Ajde, korporale, zapjevajmo! No, ravno taka reva je bil ta Bišič.«

»Si je prerezal vrat?«

»On? Ali se vam blede?«

»Najbrž. Nič ne razumem, zakaj se je smejal.«

»Smejal se je, smejal. Odpiral je usta na stežaj, ko da misli cel svet med sme-hom pogoltniti. Šel nam je na živce: zju-traj v postelji smeh, opoldne v kantini smeh, zvečer na hodniku smeh. Nihče ni vedel, ali je nor, ali bomo šele mi po-stali. Nekoč smo prišli zbiti z manevrov. Bilo je nekaj dni pred odhodom na fron-to. Sedeli smo v kantini, zbiti in žalostni, ko mati božja. Še jesti se nam ni ljubilo. Hasan pa: 'Ajde, korporale, zapjevajmo!' Sosed ga je sunil pod rebra. Hasan v smeh. Rezal se je tako hudičevo neumno, da so se nam obračali želodci. Neki Madžar, menda se je pisal Istvan Kardoš, je v jezi pograbil vroč cmok in bum! — za-gnal mu ga je pri prči v goltanec, da bolj točno sploh ni mogoče meriti. Pa je utihnil.«

»Za večno?«

»Za vse žive dni. Cmok mu je občital v grlu. Ena — dva — tri so ga vrgli na voz in v mesnico h kirurgu. Prerezal mu je vrat, vzel cmok iz njega in mu rešil življenje. Dolgo tako ni obstal. Rana se mu je gnojila, udarilo mu je na sapnik in jezik. Še govoriti ni mogel več, samo i—i—i je sopel in zavijal oči. Vrgli so ga v zaledje. Ni hotel živeti v miru. Vzel je hlebec komisa, ga natlačil z arzenom in požrl. Zavlekel se je v hlev in v mukah spustil dušo. Nihče ga ni slišal, ko je trpel. Seve, ko pa ni mogel vpiti.«

»Žalostno.«

»Hudiča, ne pa žalostno. Zanimivo! Ali si lahko zamislite, kako prekleto dobro je tisti Madžar zabrisal cmok?«

»Ste vse to videli?«

»Videl? Kaj ne bi videl, saj imam do-bre oči. Čakajte, vi imate na pol sive na pol modre oči. To je slabo. Čez deset let ne boste videli prsta pred nosom. Take oči imajo vsi kratkovidni. Ne smete mi-sliti, da so naše oči kaj prida za ženske. Nimajo kaj pogledati, ne vejo, pri čem so, ali je sivo ali modro. Oberst Hans Neuwirt je imel prav take oči.«

»Res?«

»Menda bo res, če vam rečem.«

»Verjamem.«

»Nič ne pomežikujte. Oberst Neuwirt je tudi tako pomežikoval na vse strani. To je pogledal bolj modro, ono bolj sivo, pa je bil ogenj pri hiši. Bil sem tiste dni njegov 'purš' v Wiener Neustadtu. Babnic toliko, da vam rečem, ena pri teh vratih noter druga pri zadnjih ven. Lepo pamet-no sem komandiral, da je teklet promet v redu. Oberst je imel samo dve resno na pik in mi jih izročil v varno varstvo. Starejša je bila ločena gospa, pisala se je Anemarie Stoss, vsa v zlatih zapon-kah, polna goldinarjev in tolarjev, kot be-rač uši. Druga je bila samo šivilja, ampak lepa in živa, kot hudiček. No, pri tej se je končalo. Pridivjala je neko jutro v hi-šo, ko da jo je vrag obsedel. Izpraskam mu njegove lažne oči,« je vpila. 'Ali je tista grofovska cipa pri njem? Seveda, gleda jo s svojimi lepimi očmi, najbrž se je utopila v modrini. Jaz pa ji bom doka-zala, da ima sive oči. Graue lügerische Augen! Fejl! Nisem je mogel zadržati, po-

tegnila je pištolo in mi jo nastavila na prsi. 'Ustrelim te kot cucka, če boš samo pisnil,« je vpila nad menoj. Kaj sem hotel, obmiroval sem in čakal, kaj se bo zgodi-lo. Še takrat nisem prišel na spregled, ko je v oberstovi sobi počilo in je gospa Anemarie Stoss v pidžami zdirjala mimo mene na cesto. Trikrat je počilo zapore-doma. Kot se je pozneje izkazalo, ga je prvič zadela v prsi, potem pa ga je dva-krat ustrelila v oči, v vsako oko po en strel. Dobro je merila, babnica.«

»Neverjetno!«

»Ha, zdaj pa še neverjetno! Slišite, kdaj ste vi pribrcali na svet? Včeraj, kaj? Le nikar si ne domišljajte, da mi stari nič ne vemo. Vi že tako gledate, kot da bi cel svet z malo zličko pojedli. Motite se, dra-gi mladenič. Nimate prav! Mi smo okusili več življenja, kot ga boste vi doživeli.«

»Nič ne oporekam.«

»Saj tudi ne morete.«

»Niti nisem nameraval.«

»Nameravali ste že, pa se vam ni ob-neslo. Mislite, da ne vem, da so taki ljud-je, kot ste vi, največje tme.«

»Kakšni ljudje?«

»Ljubi moj, stopite pred zrcalo, ne son-čite se. Pogledajte se! Vsi čokati ljudje so trmast. Še žal vam bo.«

»Zato, ker sem čokat?«

»Zato, ker ste trmast!«

»Saj ne veste.«

»Kako, da ne bi vedel. V prvi kompa-niji je služil korporal František Nedli-ček...«

»Oprostite,« sem rekel, »nimam več ča-sa. Moram na neko konferenco...«

»No, no, na konferenco... Saj tako je bilo. Počakajte! František Nedliček je bil strahovita trma. Na konferenco so ga po-klicali v štab. V kompaniji ni z nikomer govoril, stalno je nekaj vrtal in tuhtal. Pravili so, da je študiral vse pohode slav-nih vojskovodij, od Aleksandra Velikega do Napoleona in si zabil v glavo, da ima v malem prstu lastno strategijo in takti-ko. Popisal je debel sveženj papirjev in jih poslal nekemu generalu, svojemu so-rodniku. General je nekako dosegel, da so dobili papirje v roke še drugi gene-rali. Kazalo je, da bo František Nedliček postal velika živina. Poklicali so ga na posvet. Generalov se je kar trlo okrog mize, ko je stopil mednje korporal Nedli-ček, da bi jim predaval o pohodih. Vse

je teklo gladko, dokler je Nedliček samo napadal, ko pa je prišel k umiku, se je zataknilo. Neki general, siten kot muha, ga je vprašal, kaj bi storil, če bi bila nje-gova armada obkoljena, ali bi najprej eva-kuiral armadni prapor, ali komoro. »Ko-moro,« je rekel Nedliček. »Tipično češko mišljenje,« je zatulil general. »Na bojišču bi pustil svetinjo armade, jo vrgel v bla-to in odnesel na ramenih umazane kotle in kuhalnice. To je izdajstvo!« Nedliček se ni ustrašil, do konca je dajal prednost komori. Bil je pač trmast. Ko bi bil tep-ček pustil tisto komoro pri miru, bi ne-mara še postal general, tako pa so ga su-nili v zadnjo plat. Priletel je v kompani-jo kot korporal, čez dva meseca so mu še tisti dve zvezdici potrgali z ramen, sle-kli vojaško suknjo in ga poslali domov. Baje se je od same žalosti zapil. Ker pa je bil trmast, je pil tako dolgo, da je umrl. No, ali vidite?«

»Vidim.«

»Figo, vi nič ne vidite!«

Pogledal sem starca, ki se je nekam čudno nasmihal in muzal. Bil je čas, da se poberem.

»Kako, da ne bi videl?« sem rekel uža-ljeno. »Saj sem vas dobro poslušal.«

»Poslušal! Moj bog, kako ste otročji. Vi res nič ne vidite. Ali hočete, da vam povem še kaj zgodbic?«

»Ne, hvala,« sem rekel, »nimam časa. Zdaj moram iti.«

»Zakaj ste doslej poslušali? Saj vam ni bilo treba.«

Še bi vas poslušal, a res nimam časa.«

»No, veste kaj, dajte mi za dva deci črnega vinčka pa vas odrešim muk.«

Vstal sem in segel po denarnico. Še ved-no mi ni bilo jasno, ko sem odšteval de-nar, kaj je na meni narobe, da mu nisem bil všeč. Dal sem mu stotak, da bi popra-vil slab vtis. Vstal je in mi krepko segel v roko.

»Hvala, mladenič,« je rekel. »Drugič pa... No, veste, prej bi se morali na to spomniti. Nič vam ne bi pripovedoval. Zdaj je že dobro. Hvala lepa!«

»Zakaj me niste prej prosili? Nič mi ni-ste rekli.«

»Kako da ne? Takrat ko sem prisedel, sem rekel: Oh, zdaj bi se mi prileglo dva deci črnega!«

»Res? Vidite, preslišal sem.«

»Saj, saj, se mi je kar zdelo. Pri drugih sem končal, ko sem prišel do fenriha Ju-pa Pilihatyja, ki ga je pri britju naskočil osel. Prosim vas, to ostane med nama, no-bena teh zgodbic ni resnična. Jaz sploh nisem bil vojak.«

ANEK DOTE

Francosko »Združenje avtorjev« je na-stalo povsem slučajno, in sicer zaradi pre-pira med Paulom Bourgetom in lastnikom neke Café Concert. Bourget, tedaj še skromen pisatelj, je nekaj svojih dram prodal založniku, ki jih je dal igrati v tej kavarni. Nekega dne je tudi Bourget stopil tja in sedel za mizo. Natakara ga je vprašal, kaj želi.

»Nič,« je rekel Bourget, »rad bi samo videl, kako igrajo moje stvari.«

»Če ne boste nič pili, morate zapustiti dvorano!«

»Lepo, bom pa prepovedal, da bi vi igrali moja dela.«

Kavarnar grožnje ni vzel zares, toda Bourget je tožil in dobil povrnjeno ško-do. Ne dolgo zatem so se sešli nekateri pisatelji in ustanovili »Združenje avtor-jev«, ki naj bi čuvalo njihove pravice.

*

Knjiga o lesenem Pinocchio, ki mu je Walt Disney pomagal do svetovne slave, ima svojevrstno zgodovino nastanka. Col-lodi, njen avtor, je bil precej lahkomi-seln človek. Da bi pisal za otroke, mu še na pamet ni padlo. Toda lepega večera je pri kartah izgubil tisoč lir. Slabe volje je na poti domov srečal prijatelja, založni-ka Feliceja Paggia.

»Kam pa jo mahaš?« je vprašal Paggi.

»Domov, izgubil sem.«

»Koliko?«

»Saj ni važno. Ali boš ti plačal? Tisoč lir, ki jih nimam.«

»Jih hočeš?«

Collodi je imel ponudbo za šalo, ven-dar je naslednje jutro kljub temu stopil k Paggiju in našel na njegovi mizi tisoč lir s pobotnico. Na njej je bilo zapisano, da je to predujem za otroško zgodbo, ki naj jo v enem letu napiše. In tako je, po burni noči za igralno mizo, nastala ena najlepših mladinskih knjig — Pinocchio.

*

Za svojih mladih let je Balzac prinesel nekemu založniku rokopis svojega roma-na. Založnik je prebral, se navdušil in sklenil ponuditi avtorju tri tisoč frankov. Pozanimal se je za Balzacov naslov in ko je zvedel, da stanuje v siromašni četrti v predmestju, se mu je zazdelo, da bi bila dva tisočaka več ko dovolj.

Prišel je do hiše in slišal, da stanuje Balzac v šestem nadstropju. »Tisoč fran-kov bo z veseljem sprejel,« je menil in se sopihaje odpravil po stopnicah. Ko pa je odprl vrata in zagledal bedno sobico, je dejal: »Monsieur Balzac, ponu-jam vam tri sto frankov za vaš roman.«

In Balzac je denar sprejel.

*

Za vladanja Henrika II. je v Franciji živel zdravnik in advokat Brosquet, ki je delal v obeh poklicih samo zgago. Sled-njič je bil zaradi čudnih maž, ki so bol-nikom hudo škodile, obsojen na smrt. Kralj pa je hotel mazaču, ki je slovel za velikega šaljivca, izkazati poslednjo mi-lost in mu je dovolil, naj si sam izbere smrt.

»Lepo od vas, sire,« je rekel Brosquet, »tedaj mi dovolite, da umrem za starost-no onemoglostjo.«

Za dobro voljo

Srečen konec

»Ali ima roman, ki si ga prebral, sre-čen konec?«

»Ne vem, konča se s poroko.«

Ljubezenska pisma

Zaročenca sta se sprla in on ji zagrozi: »Ne ženi me v obup — sicer bom objavil Tvoja pisma!«

»Četudi,« je odgovorila ona, »v njih se mi ni treba ničesar sramovati razen na-slova!«

Čedno dekletce

»Veš kaj, mamica. Peter mi je dejal, da sem najbolj prikupno dekle v vsem mestu. Kaj bi bilo, če bi ga povabili kdaj k nam čez nedeljo?«

»Hm,« je odgovorila mati, »ali bi ne bi-lo pametneje, da ga pustiš v tej dobri veri?«

Komu je potrebna Enotnost?

V zadnjih dneh sta dve ciklostirani okrožnici prihajali v naše domove. Sila sta si podobni, tako da je netežko videti in spoznati sorodnost med njima in z neko tretjo skupino, ki od nekdanj ribari v kalnem, da bi spet dobila svoje zapravljeno zaupanje med koroškimi Slovenci in z njenimi glasovi morda le obdržala položaj v deželni zboru, ki je v nevarnosti.

Ne le v formulacijah, tudi po vsebini sta si podobni, da obe uporabljata iste vi-re in mahata na vse strani proti očitkom »Tito-komunistične infiltracije«, proti nepravilnemu pojmovanju »neutrnosti« Avstrije in proti napačni borbi za člen 7 Državne pogodbe... Po vsem tem človek ne more drugače kot soditi, da gre pri obeh za eno in isto stran in gre le za deljene vloge, kajti ob gromovitem poudarjanju slovenskosti in narodnostne zaskrbljenosti »Enotnosti« in ob tolmačenju njenih odnosov do avstrijskih strank in obstoječih osrednjih slovenskih organizacij v njenem glasilu pogrešamo tolmačenje njenih odnosov do Jugoslavije, v kateri živi naš matični slovenski narod. Mislimo, da ne gremo napak, če domnevamo, da je to stališče tolmačil Mirko Travnikar v okrožnici »Slovenskim koroškim rojakom v premislek« z značilnim naslovom »Naši odnosi do matične države«. Vse kaže, da je bilo to tolmačenje potrebno malo prej, da bi ta napad časovno ne zaostajal za ponovnimi napadi kominformističnih skupin na jugoslovansko politično vodstvo. Komur so znani tesni stiki med dunajsko Taborstrasse in celovško Schüttgasse in obeh do Dobro ve-si, ne more dvomiti o tem in ima nehoti vtis, da je Travnikar moral pohiteti s svojim izlivom, ker glasilo Enotnosti v zapovedanem trenutku napadov še ni bilo gotovo.

Tako je Enotnosti preostalo le še tolmačenje odnosov do avstrijskih strank in osrednjih organizacij koroških Slovencev. To pa je zelo enostavno: enak udarci brez razlik proti obema avstrijskima

strankama in več ali manj jasni očitek slovenskima organizacijama, da je »sloven-ski« daj« slej ko prej izostal, očitek, ki po vsej vsebini velja za vso našo borbo, ne le za volitve.

Kdo končno je ostal brez klofute — le ena sama stranka, ki je po svojem po-stavljanju sila podobna Enotnosti — KPO.

Zato ni nič čudno, da je KPO v nede-ljo, dne 9. februarja 1958, torej že pred-no se je Enotnost zunaj pokazala, skli-cala svoje koroške slovenske člane in jim priporočala nato, ko je gospod Haderlap Franci prebral statute Enotnosti, kot edi-no pravilno slovensko organizacijo — Enotnost. Zato tudi ni čudno, da v pra-vilih Enotnosti najdemo prav iste misli in formulacije, s katerimi je gospod Ha-derlap Franci že pred letom dni brez-uspešno barantal pri obeh slovenskih osrednjih organizacijah in je potem svoj zadnji tozadevni poskus ustvaritve ne-strankarske odnosno nadstrankarske ljud-ske fronte med koroškimi Slovenci v pre-klicu v »Die Neue Zeit« klavarno in hkrati silo prispodobno tolmačil kot sicer name-ravano »pustno veselico svojih sorodni-kov.«

Kot demokrati brez vsega priznamo vsakomur pravico, da se na kakršenkoli način udejstvuje. Smatramo pa, da bi bi-lo za novo gibanje bolj pošteno, jasno povedati, kaj je in kdo je. **Morda je za nekoga nova organizacija potrebna, za večino koroških Slovencev prav gotovo ne,** kajti ti so se zavzemali za narodnostne pravice koroških Slovencev in se zedinili za enotno borbo za uresničitev člena 7 Državne pogodbe v Skupni spomenici ko-roških Slovencev in tozadevno enotnost potrdili v številnih odločnih skupnih ko-rakih davno prej, preden je gospod Ha-derlap Franci na člen 7 Državne pogodbe sploh mislil in po navodilu KPO sprožil v to svrhu potrebo nove organizacije, in prej, kakor se je ta misel uresničila v »brezstrankarski ali nadstrankarski« Enot-nosti.

SPOe je sprejela nov program

(Nadaljevanje s 1. strani)

delovnih ljudi. Na gospodarskem področju se socialisti ne zavzemajo za načelno ali celo popolno razlstitve, marveč za-stopajo mnenje, da o tem odloča edinole blaginja skupnosti. Svetovnonazorno se SPO zavzema za popolno nevtralnost in skuša odstraniti tudi globoko zakoreni-njene nesporazume med socializmom ter verskimi skupnostmi, zlasti rimsko-kato-liško cerkvijo. Socialistična demokracija se zavzema za tako oblikovanje pogledov skupnosti, ki jamčijo življenjske pravice vsakršne manjšine in nedvoumno prizna-vanje avstrijskih socialistov k demokra-

ciji hkrati vsebuje tudi priznavanje k evolucionarnemu razvoju.

Na kongresu so zavzeli stališče do pro-grama tudi številni delegati, ki so izrazili svoje mnenje k posameznim točkam. Med drugim so razpravljali o tem, ali je novi program marksističen, ali pa je njegova osnova socialistični humanizem.

V sredo je kongres po izčrpnih diskusiji soglasno sprejel novi program, zaključne besede pa sta spregovorila vicekancler dr. Pittermann ter državna poslanka Fer-dinanda Flossmann, ki je poudarila: S sporazumevanjem med narodi, s pravič-nostjo in človekoljubjem bomo gradili no-vi svet!

To ne služi ne socializmu ne demokraciji

V zadnjem času je mnogo ugibanj okoli izključitve bivšega predsednika Delavske zbornice in državnega poslanca Paula Truppeja iz SPO in njegovega poskusa ustanovitve neke nove socialdemokratske skupine.

Kdor bere časopise in vidi, komu to pri-ja in kdo se veseli tega pojava, ve, ka-ko je oceniti to gibanje. Vsekakor je zna-čilno, da največ vedo povedati o tem gi-banju »Kleine Zeitung«, »Volkszeitung« in še »Salzburger Nachrichten«. Če bi šlo za resnično socialistično gibanje, smo lah-ko prepričani, da bi se ti krogi nikakor ne veselili. Tako pa lahko navdušeno po-udarjajo nacionalistična gesla o priliki

zborovanj tega »Odbora za rešitev de-mokracije«, proti katerim ni nihče nasto-pal. Smatramo, da nacionalno hujskanje in nacionalistična gesla nikakor ne sodi-jo v resnično socialistično gibanje in ni-kakor ne v krog, ki hoče rešiti demokra-cijo. Tako koroški Slovenci upravičeno dvomimo v »boljši« socializem in »večjo« demokratičnost teh nezadovoljnejšev, ki, kakor vse kaže, za svoje nezadovoljstvo nimajo drugih načelnih vzrokov, če za svoje napade na SPO in njenega dežel-nega predsednika potrebujejo tudi še obrabljene fraze nemških nacionalnih šovinistov. To ne služi ne socializmu ne de-mokraciji.

„Odličen“ gost

»Naš tednik-kronika« objavlja v pred-zadnji številki, da so se točno ob začetku zaključne prireditve gospodinske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu pripeljali »od-lični« gosti, ki jih je nato naznanil dvo-rani dr. Joško Tischler.

Popolnoma razumemo, da se kdo po-sebno veseli, če mu po dolgih letih prid-ne in vdane službe končno izrazi prizna-nje tudi gospod, posebno, če so gospodje obljubili tudi materialno pomoč. Je pa kljub temu stvar okusa, kako kdo koga pozdravi. Naše ljudstvo — posebno iz Podjune — je vsekakor presenečeno, da so se govorniki in spremljevalci tako zelo navduševali nad »odličnim« gostom dr. Mayrhoferjem, ki je našemu ljudstvu poznan kot najbolj vnet nasprotnik naših zahtev na šolskem in drugih področjih in ki je, kakor znano, duhovni oče babi-

lonske jezikovne zmešnjave na Koroškem pri zadnjem ljudskem štetju, da bi še na ta način znižal po nacističnem nasilju decimirano slovensko manjšino na Koroškem.

Čast komur čast — časi, ko je za od-ličnost zadostovala »modra kri«, pa so hvala Bogu minili... Mi vsaj sodimo od-like po drugih merilih — ne nazadnje po pravičnih odnosih do našega vprašanja!

Sejem simodolskega goveda v Št. Vidu

Rejska zveza za koroško simodolsko govedo in štajerska rejska zveza za pla-ninsko simodolsko govedo priredita v če-trtek, dne 22. maja 1958 v Št. Vidu ob Glini svoj 23. plemenski sejem, na kate-rega bo prignanih 80 bikov in 150 viso-kobrejnih krav in telic.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program. — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
II. program. — 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Zveneče razno — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 14.45 Prav za vas — 15.45 Iz književnosti — 17.55 Sami šlagerji — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 17. maj:

I. program: 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 13.00 Vožnja v modro — 14.30 Pozdrav nate — 16.20 Mladinski koncert — 18.00 Iz parlamenta — 21.30 Naša radijska družina.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 11.00 Podeželski zvoki — 14.45 Tehnični pregled — 19.35 Operni koncert — 20.15 Bilo je nekoč... — 21.00 Pester spo-red iz operet.

Nedelja, 18. maj:

I. program: 6.00 Vesele melodije — 9.00 Melodije, ki nikdar ne izzvenijo — 11.30 Veselo petje — veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna godba — 17.45 Zveneči globus — 19.00 Športna poročila — 20.10 Kdo je storilec.

II. program: 7.05 Godba na pihala — 11.15 Igrajo Dunajski filharmoniki — 15.15 Iz operetnega sveta — 20.00 Hočeš mi po-dariti svoje srce.

Ponedeljek, 19. maj:

I. program: 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 18.30 Mladina in gledališče — 18.40 Poje pevski zbor iz Loge vasi (slov.) — 19.15 Od plošče do plošče — 20.15 Ti časi so minuli.
II. program: 9.00 Naša radijska dru-žina — 16.00 Otroci, mi pojemo — 17.15 Znanje za vse — 17.55 Pestre melodije — 19.30 Orkestralni koncert.

RADIO PROGRAM

Torek, 20. maj:

I. program: 8.45 Tvor kot poklicna bolezen — 14.00 Poročila, objave. Zborovske pesmi (slov.) — 16.00 D'Banda pride — 17.10 Zabavne melodije — 18.30 Radijska prijateljica — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.15 Koncert.

II. program: 9.10 Lepe melodije, lepi glasovi — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Veseli zvoki — 17.15 Jeziki in znanosti o jezikih — 20.00 Pisan večer.

Sreda, 21. maj:

I. program: 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo (slov.) — 16.00 Kapriciozne melodije — 20.15 Lepe melodije — lepi glasovi — 20.45 Prenos drugega polčasa nogometne tekme Avstrija — Burnly.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 13.30 Za prijatelje oper — 16.30 Iz operet — 19.35 „Dih oranžnih cvetov“, slušna igra.

Četrtek, 22. maj:

I. program: 8.45 Avstriji v inozem-stvu — 14.00 Poročila, objave. Preciznost in merilo napredka (slov.) — 17.10 Pisan ven-ček melodij — 18.30 Mladina v poklicu — 18.40 Oddaja za kmete — 20.15 Pester ve-čer.

II. program: 9.00 Ti in žival — 14.40 „Zakoni v Philipsburgu“ — 16.00 Oddaja za žene — 17.15 Znanstveni članki — 20.00 Moderni zvoki — 21.00 Operni koncert.

Petek, 23. maj:

I. program: 8.45 Iz radijske beležnice — 14.00 Poročila, objave. Akustični mladinski list (slov.) 18.10 Prosti čas je dragocen — 20.15 „Phädra“, tragedija.

II. program: 9.00 Zbiralnik pritožb — 9.30 Zveneča alpska dežela — 13.30 Za pri-jatelje oper — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 17.55 Glasba razvedri — 19.30 „Kralj Dachstein“, slušna slika — 20.00 Orkestralni koncert — 21.10 Dobro pot. Od-daja Zveznih železnic.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

V ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202,1 m in 98.9 mHz.

Sobota, 17. maj:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Lepe melodije — znani napevi — 8.35 Mladina poje — 9.30 V dvo- in tričetrtinskem taktu — 11.15 Izpod zelenega Pohorja — 12.00 Operne melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Poskočna harmonika — 13.15 Za oddih in dobro voljo — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 17.30 Vedri zvoki — 18.00 Okno v svet — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Spoznavajmo svet in do-movino — mladinska oddaja.

Nedelja, 18. maj:

6.00 Domač nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Melodije Johanna Straussa — 8.45 „Po-štarska pravljica“, radijska igra — 9.20 Slo-venske narodne in umetne pesmi — 10.30 Pokaži, kaj znaš — 12.00 Nedeljska revija zabavne glasbe — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 16.45 Glasbeni mozaik — 17.30 „Mariana Pineda“, radijska igra — 20.00 Variete na valu 327,1 m.

Ponedeljek, 19. maj:

5.00 Pisan glasbeni spored — 6.40 Naš je-dilnik — 8.05 Orkestralna matineja — 9.20 Venček narodnih — 10.10 Koncert komorne glasbe — 12.30 Za kmečke žene — 13.15 Za-bavni pêle-mêle — 14.35 Voščila — 15.40 Iz domače književnosti — 16.00 Altistka Marijana Radev — 18.00 Družinski pogovori — 20.00 Simfonični koncert Slovenske fil-harmonije.

Torek, 20. maj:

5.00 Jutranji pozdrav — 8.05 Naši zbori pojo — 8.35 Belokranjske pisanice — 9.00 Zabavni mozaik — 10.30 Od popevke do popevke — 11.30 Za dom in žene — 12.00

Narodne in domače viže — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Ritmi Latinske Amerike — 13.40 Operne melodije — 14.20 Za otroke — 14.35 Voščila — 15.40 Potopisi in spomi-ni — 18.00 Športni tednik — 20.30 „Tajni-ca“, igra.

Sreda, 21. maj:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Pisana paleta — 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori — 9.15 Za ljubitelje slovenskih na-rodnih — 11.00 Priljubljene melodije in po-pevke — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.35 Voščila — 15.40 Ob Dnevu jugoslo-vanskega vojnega letalstva — 18.00 Kultur-ni pregled — 20.00 Flotow: „Marta“, opera.

Četrtek, 22. maj:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Sloven-ski utrinki — 9.00 Odprimo glasbeni atlas — 10.10 Popevke, ritmi in napevi — 12.30 Kme-tijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pe-smi — 13.15 Plošča v ploščo — 14.20 Za-nimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Voščila — 16.00 Domači in tuji solisti in skladatelji — 17.10 Ciganski napevi — 18.00 Upor 97. pešpolka v Radgoni — 20.05 Če-trtkov večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 23. maj:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Glasbeni album — 9.20 Na obisku pri čeških zabavnih ansamblih — 9.40 Havajski zvoki — 11.00 Pesmi in plesi raznih narodov — 11.30 Za dom in žene — 11.40 Orglice in orgle — 12.00 Živalske slike iz glasbenega sveta — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pojo Ve-seli planšarji — 13.15 Od arije do arije — 14.35 Voščila — 16.00 Koncert — 17.10 Za-bavni potpourri — 20.30 Glasbena oddaja z razlago.

Pohišstvo Rudolf Slama

CELOVEC — KLAGENFURT, St. Veiter Straße 15
Sponheimerstraße 16, Telefon 22-58

Vaš nakupni vir za spalnice, stanovanja, kuhinje, tapacirano pohištvo, žimnice, Ugodna plačila na ob-roke. Prosta dostavitev z avtomobilom. Zamenjava za uporabljivi les je mogoča